

1964/1965 op Rolduc:

Foebele, feesten en flatsjen

Mijn laatste complete schooljaar;
het begin van een soort einde;

Eind juli 1964 ben ik zestien geworden; ik heb een pijpje gekocht in Maastricht in "**Ut Piepehoes**", onderaan de Servaasbrug aan de Westkant van de Maos. Daar stook ik heel af en toe een pluk Voortrekkers-tabak in om te laten zien dat ik nu tot de bijna oudste gymnasiumleerlingen behoor en het megaron mag betreden.

Het vijfde gymnasiumjaar is altijd het jaar van Herodotus, Homerus en Plutarchus voor het Grieks en Livius, Vergilius en Tacitus voor het Latijn. Telkens een dichter en twee proza-penners; ergo: retorica, dus. Een woest vertaaljaar met veel woordenboekgeblader en gepuzzel om van hoofdletter tot punt zo correct mogelijk in het Nederlands weer te geven, wat soms meer dan tweeduizend jaar geleden werd opgeschreven. Een kleine acht gemiddeld kreeg ik van mijn leraren als cijfer voor mijn vertaalwerk. Ik was dol op die taalpuzzels. Het eindexamen leek nog ver weg, maar was het natuurlijk niet.

Omdat het vertalen van de klassieke teksten mijn absolute hobby was, zal ik daar later op terugkomen met de nadruk op de Romeinse dichter Vergilius. Ik keer nu terug op aarde, zogezegd, en beschrijf het begin van alweer een nieuw schooljaar, het honderd-elfde sinds 1843. Het heeft in de vakantiezomer soms te hard geregend. Woensdagavond 2 september 1964 is een milde herfstavond, zo begint de kroniek en dan komt het: er trekken een 250 interne studenten Rolducs poorten binnen. Nog nooit zo weinig, omdat het leerlingenaantal altijd rond de vierhonderd lag. De wakkere kronikeur realiseert zich onmiddellijk hoe deze 'score' in het bisschoppelijk paleis in Roermond aankomt. Daar, waar altijd geklaagd werd dat er zoveel jonge geestelijken naar Rolduc moeten om les te geven. En dat met het dalend aantal wijdelingen... Kronikeur Jan

Lenders schrijft voor het nageslacht (in 2025, intussen!): (pas op het is een lange zin!) "Van de beste goede wil bezeten, althans op dit ogenblik, nu zij bij het afscheid hun dierbaren beloven, en in hun hart ook zichzelf, dat zij (in) niets te kort zullen komen, maakt dit slinkende aantal overgebleven getrouwen de toewijding van zoveel volwassenen **tot een alleszins verantwoorde zaak**. Een daverend schot voor de boeg van het bisdom en de bisschop Mgr. P. Moors, zelf nog president van Rolduc geweest. Bisschop Lemmens (1932-1958) drukte in 1943 door dat Rolduc geen landelijke kostschool meer was, maar enkel kleinseminarie voor zijn eigen bisdom. Nu de belangstelling daarvoor tanende is, voegt de kroniek na het vette zinnetje van hierboven snel toe: "Temeer omdat de externen intussen tot een vijftigtal zijn aangegroeid." Ik lees: "maak van Rolduc in Godsnaam weer een gewone school voor Zuid-Limburg. Sluiten is doodzonde..." En dan nog een kleine uitleg waarom het voorzetsel 'in' bij de belofte van de terugkerende studenten aan hun ouders, dat zij (in) niets te kort zullen komen. Bedoeld is het volgende: beloven niets te kort te zullen komen betekent naar mijn gevoel: ervoor zorgen dat je alles krijgt wat je nodig hebt aan eten en drinken, kennisverwerving en persoonlijke ontwikkeling. Beloven in niets te kort te zullen komen is voor mijn taalgevoel in deze context beloven altijd je stinkende best te doen in de klas, in de studiezaal en ook in de kerk, vooruit. Het was al zo'n lange zin en met die haakjes probeert de kroniekschrijver nog meer onuitgesproken, dus erbij gedachte informatie in de zin te proppen. Het lijkt wel Tacitus, zou ik zeggen. Die flikt dat ook geregeld. Dankzij de structuur van het Latijn: voorzetsels voor de duidelijkheid? Dacht-ut-niet! We hebben toch naamvallen en woordgeslachten, poepie!

Na het schot voor de boeg van het bisdom wordt in de kroniek een uitgebreid overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het lerarenkorps, ook belangrijk, niet? De bisschop heeft nog enkele jonge kapelaans van het platteland geplukt en naar Rolduc gestuurd. Enkelen van hen geven na enkele jaren zestig hun gewijde status op en gaan uit dienst van het bisdom. Er gaan ook meer niet-priesters, aangeduid met 'lekeleraren' of 'lekeheren' aan de slag in het onderwijs op Rolduc en niet in de minste vakken: Duits, Frans en Klassieke Talen. Het is kennelijk belangrijk voor de kronieker om telkens het woord 'leek' en in samenstellingen "leke" te blijven herhalen. Ik lees iedere keer 'lijk'. Maar dat ligt natuurlijk aan mijn

ziekeliĳ associëren. De spellingscontrole van mijn tekstverwerker wil steeds 'tekenleraar' 'lezen of 'leenheer'.

De prefect van Groot-Rolduc, "Mhr Poulssen" blijft sukkelen met zijn gezondheid. Er moeten steeds vijf heren paraat staan om zijn functies waar te nemen, als zijn nierziekte weer opspeelt. Tenslotte nog een fijn bericht voor leraar Frans Jan Lenders en kronikeur: op de meeste weekdagen beginnen de lessen 's ochtends een kwartier eerder en in de middag ook, zodat "wij om 4 uur van alle **leslijden** zijn verlost. Laat dit vetgedrukte woord eens tot je doordringen: dit schrijft een leraar Frans!

WK wielrennen

Een van de eerste dagvermeldingen van deze kroniek 1964/1965 op zondag 6 september is de overwinning van de Nederlandse wielrenner Jan Janssen bij het wereldkampioenschap op de weg in het Franse Sallanches (er staat Sallanche). Janssen won toen de sprint van een ontsnapt kopgroepje. Zijn meest fameuze overwinning was natuurlijk vier jaar later op 21 juli 1968, toen Janssen de Tour de France won met een voorsprong van 38 seconden op de Belg Herman Vanspringel. Een tijdsrit was er toen in Parijs met als eindpunt een wielervedbaan, midden in de stad. Als ik me goed herinner mocht Janssen als laatste starten en moest Vanspringel als tweede rijder een kleine achterstand op Janssen dichtrijden. Dat lukte hem niet. Mijn vader zette bij sportwedstrijden, waaraan Belgen deelnamen, altijd in de beslissende fase 'De Belsj' op. Hij was dol op het sappige Vlaams. Toen Vanspringel de wielervedbaan opdraaide begon de Vlaamse commentator te jammeren: "Tis met Erman gedaan; tis met Erman gedaan", omdat Vanspringel zijn achterstand niet had kunnen goedmaken tot groot genoegen en gegniffel van mijn vader.

Maar er is veel belangrijker nieuws over Rolduc zelf en zijn kostbaarste gebouw: de twaalfde-eeuwse Romaanse kloosterkerk, waarin eeuwenlang de Augustijner koorheren hun vieringen hielden en waarin ook een groot deel van het Limburgse hertogelijke huis een graf heeft gevonden, zij het op onbekende plekken, behalve het graf van hertog Walram III van Limburg, die in 1228 een praalgraf kreeg midden in de kerk onder het middenpad naar voren. En dan zijn her en der de enorme grafstenen van de graven van de ongeveer zestig abten van Rolduc te vinden. Van het begin van de twaalfde eeuw tot het begin van de negentiende eeuw hebben naar schatting zo'n

zestig abten Rolduc bestiert. Het werk is bedoeld om rond de kwetsbare fundamenteën van deze unieke kerk een beschermend betonnen korset aan te brengen. De betonnen omvatting van de fundamenteën van de kerk in twee ringen met een totale lengte van 350 meter moet het kostbare gebouw tegen mijnschade beschermen. De totale kosten van het project, zo'n dikke drie ton worden door de Kerkraadse Domaniale Mijn betaald, want die mijn heeft zijn zinnen gezet op het winnen van vier miljoen ton antraciet-steenkool met een geschatte waarde van 300 tot 400 miljoen gulden, omdat die steenkool zeer geschikt is als brandstof voor de kolenkachel in huis. Je kunt het je nu niet voorstellen, maar in die jaren had nagenoeg ieder fatsoenlijk huis een of meer kolenkachels in huis en een schoorsteen op het dak. Mijn moeder stookte een pittig buiskacheltje in de keuken en in de zitkamer een kolenconvactorhaard met een brede vulopening. De afvalgassen werden met kachelpijpen naar de schoorsteen op het dak gebracht om te zorgen voor de hittegolven die we nu beleven. Maar in de jaren zestig begon men toch allerwegen te twijfelen aan kolenstook als nationale verwarming. Rolduc had in die roerige jaren centrale verwarming maar niet op aardgas of zonnepanelen of windmolens. Op een centrale plek in het complex stookte men met steenkool het water voor de centrale verwarming heet om van daaruit alle gebouwen van warmte te voorzien. Ik herinner me nog de enorme gietijzeren radiatoren in de studiezalen. 's Zomers kon je daar heerlijk op hangen en ook op dagen in de herfst of midwinter als het niet zo koud was. Het Groningen aardgasveld bij Slochteren, het grootste ter wereld, toen, was al in 1959 ontdekt en de winning begon in 1963. Vanaf die tijd viel steenkool in ongenade. Men kan het de directie van de Domaniale Mijn in Kerkrade niet kwalijk nemen dat zij nog snel hun beste kool te gelde wilde maken en dat ze daarvoor diep in de buidel wild tasten om de mooiste complete abdij van Europa te beveiligen. Dat soort dingen hebben ze in Groningen nooit gedaan!!

En toch veroorzaakte de Feldebiss aanvankelijk meer schade aan Rolducs gebouwen dan de voorgenomen steenkoolwinning misschien zou kunnen toebrengen. De Feldebiss is een breuk in de aardkorst die van zuidoost naar noordwest verloopt ruwweg van de bovenloop van de Rijn naar de monding van de grote rivieren in de Noordzee. Op het voorplein van Rolduc, vlak voor de westgevel van de kerk kan men de breuk zien lopen. In de vorm van een opstaande rand in het plaveisel. Het was toentertijd een actieve breuk, want betekent dat er beweging in zat en dat

was merkbaar overal in Rolduc door vallend pleisterwerk in de kerk, Lange dunne scheuren in de gestucte muren van de kruisgangen, klemmende deuren enz. Daarom was men ook zo bang dat het gewroet in de aarde onder Rolduc de situatie alleen maar veel erger zou maken.

Adviescommissie

Volgens het overzichtsartikel van de hand van mijn oud-collega Wiel Beijer voor de dagbladen De Limburger en het Limburgs Dagblad van 9 maart 2015 werden er Kamervragen gesteld over de antracietongor van de Domaniale onder Rolduc. De toenmalige CHU-minister (van Economische Zaken) Koos Andriessen (1963-1965) stelde een Adviescommissie inzake Rolduc in. Deze club stemde toe in de kolenwinning maar wel op voorwaarde dat het monumentale abdijcomplex tegen de gevolgen van kolenwinning zou worden beschermd. Dat was de basis voor het betonkorset en de forse bijdrage in de kosten van de Domaniale Mijn. Het grote werk begon dus half september 1964, maar intussen draaide de wereld door. Tussen '67 en '69 krijgt Rolduc zwaar te lijden van het actief worden van de Feldbiss. De beroemde rococo-bibliotheek aan de herengang wordt gesloten wegens instortingsgevaar. De domaniale Mijn betaalt nog eens vier miljoen aan schadevergoeding aan Rolduc, begin van een fonds waaruit Rolduc een ingrijpende restauratie betaalt, die bijna twintig jaar duurt en 70 miljoen kost. De wereld blijft draaien en keert zich steeds verder van de vuile, ongezonde en onnodige kolenwinning af. De Domaniale zweefde in 1960 al op het randje van faillissement; in 1965, op vrijdag 17 december kondigt minister van Economische zaken Joop den Uyl de sluiting van alle Limburgse mijnen aan, particuliere als ook Staatsmijnen tijdens een lezing in de Heerlense stadsschouwburg. Binnen 20 jaar sluiten ze allemaal. Op vrijdag 20 december en op dinsdag 31 december 1974 komen de laatste kolenwagentjes boven in de Julia te Eygelshoven. En op 17 januari 1975 idem dito bij de Oranje-Nassau 1 in Heerlen. De Domaniale stopt er al eerder mee: op vrijdag 29 augustus 1969 komt in Kerkrade de laatste kolenwagen boven en in 1996 wordt eindelijk het faillissement aangevraagd, 20 jaar na de sluiting. Taaie rakkers die koempels, silicose of geen silicose (sjtöb of geine sjtöb!). Tegen deze achtergrond en gang van zaken mogen we gerust aannemen dat de Domaniale de enorme voorraad "hoogwaardig antraciet" pal onder Rolduc nauwelijks heeft kunnen winnen.

Schedel

En dat levert mij in ieder geval een diepe zucht van verlichting op. Met het faillissement van de Domaniale in 1996 komt er een einde aan de steenkoolwinning rond Rolduc, waarmee de monniken van de in 1108 gestichte abdij al meteen in diezelfde twaalfde eeuw kleinschalig begonnen. En het herstel en het voorkomen van mijnschade wordt een langzaam en moeizaam proces vanaf maandag 14 september, wanneer een begin wordt gemaakt met het blootleggen van de fundering van de oude kerk tot een diepte van ongeveer twee meter. **Velen verwachten dat er graven gevonden worden, maar ze moeten het met enkele botten doen en een schedel met gaaf bovengebitt.** In het Jaarboek 64/65 is een apart hoofdstuk toegevoegd over het graafwerk rond de kerk en de bouwkundige bevindingen.

Dat de kerk van Rolduc nog lang niet onbedreigd is, blijkt op zondag 27 september al tijdens de zondagse hoogmis, precies onder de preek een stuk pleisterwerk naar beneden komt. Op het priesterkoor in de zuidelijke absis niet ver van de bankjes van de klein-rolduciens.

Er wordt niemand geraakt maar het is of dat de kerk wil zeggen: "met al dat gegrave zijn jullie er nog niet. Maak te het werk vlug af en begin met betonstorten rond mijn fundamenteën." Maandag 28 september: het gebruikelijke congé, spreek uit: "konzjee", de gebruikelijke vrije dag aan het begin van het nieuwe schooljaar, toegestaan door de surveillanten of oppassers en opletters. De club die al geruime tijd zich bemoeide met de invulling van onverwachte of uitgebreide vrije tijd, de sjieke Heeren Zeventien, is ter ziele; dus het is een echte vrije dag. Mijn vijfde moet toch iets moeten 's avonds en dat is het bezoeken van een opvoering van Shakespeares 'Romeo en Juliet' in Herzogenrath door een groep Engelse universiteitsstudenten. Blacky, leraar Engels heeft met ons de tekst intensief doorgenomen en ook het plot. Dit is de wortel van enkele Shakespeare-verzen die sindsdien niet meer uit mijn geheugen zijn verdwenen. Komt uit de vrije hand; Juliet: What's in a name? That which we call a rose will smell as sweet without that name. So, Romeo, doff thy name and for thy name, which is no part of thee, take all mine. Romeo: I take thee at thy word. Call me but Love and I shall be newly baptized." Er staat niet wat er letterlijk staat: Juliet zegt er helemaal (all mine) klaar voor te zijn, voor de lieflijke liefde, als hij, Romeo maar die klimop inklimt. En dat moet je aanhoren in

het voorlaatste jaar van je kleinseminarie als dikke puber!
Hoera!

Saabje

Deze voorstelling is wel een welkome onderbreking in een periode van ditjes en datjes van Donald Duck, afgezien van het begin van het grote graafwerk rond de kerk. Zo valt wiskundeleraar Vogels, bij allen bekend als 'De Mus' plotseling op straat in Eindhoven om en blijft "voor levenloos op straat" liggen. Het blijkt serieus: trombose en een longembolie, constateert men op 11 september. Op 21 september krijgt iedereen in de gaten dat het langer gaat duren en daarom lenen de heren Penders, Poulssen en Vullings het bekende pruttelende tweetakt-Saabje van de zieke om hem in Eindhoven te gaan opzoeken. In Echt verleent een vrachtwagen geen voorrang aan de "rode Saab-duivel", die total loss raakt. Met schrik, schrammen en een bloedneus, komt het drietal ervan af om doodgemoedereerd door naar Eindhoven te rijden met de trein. Zij mogen de zieke het verlies van zijn trots melden. Hij blijft er gelaten onder. Pas op 14 oktober wordt hij uit het ziekenhuis ontslagen. 's Avonds terug op Rolduc geeft hij de volgende ochtend alweer twee lessen...

Heimwee

Het bleef slecht gaan met het verkeersgedrag van Rolducbewoners: op 22 september rijdt Rolducs president, met naast zich in de auto de prefect, een hond aan. Of het dier het overleefd heeft, blijft onvermeld. Op 9 oktober wil leerling Jo Beckers op de fiets een grote plas ontwijken en komt daarbij ten val. Hij mankeert niet veel en heeft geluk. In de nacht voor zijn onhandig gefiets blaast een forse regenstorm een boom van de oprijlaan totaal omver. Of Beckers ook op die plek precies kwam te vallen is niet duidelijk, maar wordt wel min of meer gesuggereerd door de kroniek. Duidelijk: dit schooljaar komt moeizaam op gang, zeker voor een eersteklasser op dinsdagmiddag 15 september. Er komt een onweertje nabij met enkele donderklappen en bliksemflitsen. De jongen begint plotseling te huilen in de klas. "Wat is er dan aan de hand, jongen?", vragen klasgenoten en leraar. "Nu zit ik hier en misschien slaat thuis de bliksem in!", snikt hij. Een aparte vorm van heimwee, dat is zeker.

Konijntjes

Nog een ander terloops feitje uit de landerige septemberdagen van 1964: De Knoebel, beter bekend als leraar lichamelijke opvoeding Mhr. Van Loo, is bezig klas 4b de kunst van het verspringen bij te brengen. Een van de jonge verpringers schiet onverwacht diep met zijn voet in het zand bij het neerploffen. Tot over de enkel en een geluk dat hij geen blessure oploopt. Wel ontdekt hij op die manier een konijnenhol met zeven jonge konijntjes. De spartelaars worden op de boerderij ondergebracht. Over hun verdere lot wordt verder niets gemeld. Doorgeven aan de konijnenvereniging en dan vetmesten en als kerstkonijnen aan belangstellenden in Kerkrade en omstreken verkopen? Of meenemen naar de Rolducse keuken, als die zeven konijnendwergen vet genoeg zijn. De keukenzusters zijn toch geen heksen!!

De kroniek meldt ook dat het jaarboek 1963/1964 verschijnt op vrijdag 18 september. Er staan een paar "onnauwkeurigheden" in, meldt de kronikleur, die ook kroniek-jaarboek 63/64 schreef. De onnauwkeurige Jan Lenders biedt zijn welgemeende verontschuldiging aan, maar zegt geen woord terug te nemen van de felheid van bepaalde uitlatingen in de kroniek van een jaar eerder. Hij meldt niet waarom het precies gaat, maar ik ben een boon, als het niet over de beoordeling van een paar slechte wedstrijden van het Roda-elftal gaat. De kronikleur zal ook zijn best gaan doen voor meer en vooral mooie foto's in de tekst. De fotoclub heeft een nieuwe moderator en gaat erachteraan. Er komt een fotowedstrijd voor herfst, lente en zomer. De beste foto's krijgen een prijs van het Jaarboek en de allerbeste worden met plaatsing bekroond. En zo is er van een probleem weer een wedstrijd gemaakt.

De maanden september en oktober zijn de heimwee-maanden en het draaien van mooie films of lachfilms wordt dan gezien als een remedie tegen het zacht knagende naar-huis-verlangen. Volgens de kroniek zijn er in zeven jaar tijd ongeveer honderd films op Rolduc gedraaid, vooral in de herfst en wintermaanden en daarin ook opgenomen korte films en niet alleen avondvullende films. De pief, leraar schei- en natuurkunde draait op zondag 20 september de honderdste film: 'Jour de Fête' met in de hoofdrol de droge komiek Jacques Tati. Een bulderfilm, waarvan ik me nog scènes en de algehele sfeer kan herinneren. Een zonnige film, waarvan je goede zin kreeg. Omdat het om een jubileumfilm gaat heeft Lei Crombach, een van

de nieuwe gewijde aanwinsten een soort 'Rolducs journaal' bij elkaar gefilmd, waarin Lemmens zelf verschijnt "met witte jas en pijp en al". Dan verschijnt de Pief in levenden lijve in de aula, krijgt een daverend applaus en bloemen.

De vertoning van films op Rolduc is niet alleen amusement. Soms moet er ook over een film gediscussieerd worden. Het zijn vaker films, vertoond door externe organisaties die de grote aula van Rolduc afhuren Zoals voor de film "Mens durf te leven", een zoete Amerikaanse productie, waaraan de kroniek niet veel woorden vuil maakt. Na een paar dagen is er discussie: er komen welgeteld vier leerlingen opdraven. Binnen is het dus stil, buiten raast een fikse storm: een van de bomen langs de oprijlaan wordt omgeblazen midden in de nacht. Een van de leerlingen komt met zijn fiets ten val op de oprijlaan. Daar had de omgeblazen boom en de storm niets mee te maken. Hij wilde een diepe plas ontwijken en deed dat wat onhandig.

Byzantijs

Begin oktober wordt het overlijden van de Rolducse wiskundeleraar W. Sittarz, (emeritus in 1954) gemeld. Samen met een viertal andere, recent overleden docenten (Roebroeks, Kurris, Absil en Jacobs wordt hij in het jaarboek in de rubriek In Memoriam herdacht.

Op zondag 11 oktober viert de Missievereniging, die middels de verkoop van tweedehands of afgeschreven schoolboeken geld inzamelt om Nederlandse/Limburgse missionarissen over de hele wereld te steunen, haar 45-jarig bestaan. Eigenlijk had dat al in april 1964 moeten gebeuren, maar dat kwam toen niet zo gelegen, omdat Pasen en de Paasvakantie in de weg zat. Het feest wordt in oktober, een half jaar later ingehaald en wel op een bijzondere wijze. Om 11.00 uur zondagmorgen wordt een plechtige eucharistieviering in de Byzantijnse ritus gevierd volgens de heilige Johannes Chrysostomus, zeg maar Guldenmond, en die viering wordt vocaal ondersteund door het Utrechts Byzantijs koor onder leiding van dr. Antonowitch. Deze Byzantijs gezongen mis en de viering, gedaan door speciaal meegebrachte Byzantijnse celebranten hebben in die tijd een verpletterende indruk op me gemaakt. Het was mijn eerste kennismaking met Byzantijnse gezangen en rituelen. Hoe zich zo'n viering verhoudt tot de R.K.-missiegedachte is niet duidelijk. Wel spreekt er een verlangen uit dat alle christelijke kerken ook de orthodoxe weer bij elkaar zullen

komen. Want het beruchte Grote Schisma van 1054, toen de Rooms-Katholieke kerk en de Oosters/orthodoxe kerken formeel uit elkaar gingen, omdat in het Oosten de paus niet werd geaccepteerd als hoogste gezagsdrager en al helemaal niet als opvolger en plaatsvervanger van Christus op aarde, terwijl er ook ruzie was over het woord 'filioque' in de tekst van de geloofsbelijdenis. Er zijn op de theoretische punten intussen al heel wat stappen gezet, maar qua religieuze houding, liturgie en taal zijn er nog enorme verschillen. 's Ochtends een prachtig gezongen viering en 's middags verzorgt het Byzantijns koor nog een concert met volks-, dans- en kinderliederen, wellicht ook in de kerk. Daar blijkt maar weinig belangstelling voor te zijn en bovendien ergert de kronikeur aan het zeer storende weggelopen van luisteraars tijdens het concert. Dat is ook erg bot.

Midden in de week, op woensdag 14 oktober, organiseert drie gym een atletiekvijfkamp voor leerlingen van drie gym. Iedereen vindt het een leuk idee om te gaan kogelstoten, discuswerpen, ver-springen en de 100 meter te sprinten en de 1500 meter te lopen. Jac Jochems is de sterkste en dan volgen Wim Wolters en Sjef Boers.

Geen water

Half oktober wordt wiskundeleraar Vogels uit het ziekenhuis ontslagen en gaat daags na zijn ontslag alweer voor de klas. Dat is ook hard nodig, want de bèta-leerlingen van vijf en zes gym hebben een fikse achterstand opgelopen. Er wordt een schema van extra wiskundelessen opgezet, dat met ondersteuning van de lekenleraar wiskunde Th. Recker wordt afgewerkt. Intussen zijn de Heeren Zeventien, de deftige club van vrijetijds-organisatoren en regelaars van de afzonderlijke acties en programma's en optredens van de talloze clubs en verenigingen van Roda, die Heeren zijn ermee opgehouden en vervangen door een nieuw, informeler college dat zich "Het Monsterverbond" noemt. Een initiatief van onderop van zesgymmer Sjef Mols. Zo kan het ook. Donderdag 15 oktober weer zo'n typisch kostschoolbericht. De kranen in lange rijen boven de wasbakjes op de slaapzalen geven geen water bij het opstaan. Ze lopen niet. De slaperige leerlingen wel: snel terug de chambret in en in het nog warme bed gedoken. Daar blijven is de opdracht en uitslapen tot het euvel verholpen is, want geheel ongewassen de Roda-dag beginnen? Das gibt's einfach nicht!! Al om half acht is er alweer water. Opstaan om

half acht is alleen op zondag voorgeschreven. Maar het jonge leven gaat door en de dagelijkse Heilige Mis wordt geschrapt. Kleinseminarie of niet.

Op zaterdag 17 oktober na de derde les, mogen de zesgymmers zich volgens traditie in hun sjieke klassepakje laten zien en tijdens het diner hun klassenlied zingen. Opvallend is dit jaar dat vijf gym geen poging heeft gedaan om de geheime voorbereidingen voor deze presentatie te laten uitlekken, zoals dat jarenlang gebeurde en vaak met halsbrekende toeren in de grote aula of geschreeuw en gescheld. Mijn vijf gym doet dat niet! En de kroniek heeft daar veel waardering voor.

Sybrands

Dit weekend is meer te doen: door de damclub zelf georganiseerde jeugddamdagen, waarvoor damclubs van maar liefst acht scholen uit de omgeving hebben ingeschreven. Roda wint niet, maar wordt derde. En wat meer is: Tony Sybrands, de Nederlandse jeugdkampioen dammen is er ook en speelt simultaan tegen 37 tegenstanders. Hij wint 35 dampartijen en speelt de overige twee remise. 18 oktober is weer een zondag en ook die eigent zich de Missieclub toe om hun jubelfeest voort te zetten. En wel op indrukwekkende wijze met de film "To kill the Mocking Bird" met Gregory Peck in de hoofdrol. De bespreking van de film in de rubriek die alle voorstellingen naloopt in het Jaarboek, vertaalt de titel als "Spaar de spotvogels", hetgeen mijn wenkbrauwen deed fronsen. Hoe dan ook: ik was enorm geboeid door de presentatie van het rassendrama in deze film. De film is bedoeld als voorbereiding op de jaarlijkse Missiezondag (25 oktober), waarvan het geplande programma al tjokvol zit.

Voor die tijd, in de nacht van 19 oktober, krijgt geschiedenisleraar Fons Timmermans een fikse galsteenaanval 's nachts. In alle vroegte om zes uur wordt hij afgevoerd naar het ziekenhuis.

Maar het belangrijkste werk gaat door en komt zelfs tot afronding in de laatste tien oktoberdagen. Het graafwerk rond de kerk en de crypte is klaar. De binnenwanden van de uitholling langs de aloude fundamenten worden afgemaakt met gemetselde muren en in de "gracht", zeg maar komt ijzervechtwerk. En dan de grootste klus: het betonstorten. Daar heeft men een historisch belangrijke datum voor gekozen: woensdag elf november dwz de dag dat die verschrikkelijke

Eerste Wereldoorlog met een wapenstilstand eindigde en elk jaar weer het begin van de carnaval en niet 'het carnaval', zoals je dat altijd weer op het huilande journaal hoort: 'dun èllefde vaan dun èllefde' dus en laot mer goon, want te stèl is niks gedoon.

Spreekbeurten

Beton of geen beton, ook dit jaar wordt de Missiezondag niet vergeten. Volgens de kroniek is het programma vergeleken met andere jaren aan de bescheiden kant, omdat de Missievereniging onlangs haar 45-jarig bestaan heeft gevierd, onder meer met het vertonen van de film "To kill a mockingbird". Er is geen speciale missiemis op die zondag, maar aan een plechtig Lof om kwart over vijf ontkomt Rolduc niet. En dan zijn er een inleiding en nog twee spreekbeurten gelijktijdig rond zes uur in drie verschillende ruimtes ergens op Rolduc voor de jaargangen 5 en 6 gym ("De roeping tot missionaris"), voor 1 en 2 gym en de voorbereidende klas ("Het Rassenvraagstuk in Zuid-Afrika") en voor 3 en 4 gym ("Van oerwoudritme tot Jazz") en dan zijn er nog om kwart over zeven voor elke groep discussies en gelegenheid tot vragen stellen. Op deze missiezondag hebben we met z'n allen toch heel wat voor de kiezen gekregen. De inwendige mens is hierbij mijn eerste probleem. Zou Heel Rolduc nog een souper gehad hebben op ze zondag? Waarom moet een missiepater komen praten over de missionarisroeping op een kleinseminarie, waar men elk jaar ziet dat het aantal leerlingen al dan niet met een echte roeping terugloopt? Hoezo "Rassenvraagstuk?", zou je nu kunnen zeggen. Maar dat is achteraf gepraat, natuurlijk. 1964 valt kennelijk nog in de periode dat met name in RK kringen het bestaan van 'rassen' bij de mens zonder meer werd aangenomen.

Het eerste, halve deel van het eerste trimester zit er bijna op als de "filosofanten" uit Heerlen op bezoek komen om tegen het Roda-elftal te voetballen. De kroniek is daar niet content over, niet over het voetbal, dat onsportief en ruw was en ook niet over het gedrag van de "filosolifanten" (dat had de kronikeur natuurlijk als echte spotnaam willen schrijven, maar hij bedacht zich achteraf). De filosofen zeggen zich niet hartelijk ontvangen te voelen op Rolduc en dat ze daarom zich zo misdroegen op het voetbalveld. De kronikeur is gebelgd over zoveel arrogantie: "Hadden we de loper moeten uitleggen, de vlaggen hijsen de volksliederen spelen?" En hoe zit het dan met het stiekem mee terugnemen van de klokgewichten zelfs uit

het megaron? Filosofen: hebben jullie geen gevoel voor humor? Kroniek: Dat is dan een jij-mop. Dat wil zeggen een verwijt beantwoorden met hetzelfde verwijt terug richting de gesprekspartner. De klokgewichten komen terug op hun juiste plaats, wel pas na twee weken en met de doodstille trom.

Op vrijdag 30 oktober, op de avond voordat de leerlingen voor halftrimester enkele dagen thuis vakantie hebben, blijkt dat het oude filosofencasino aan het voorplein, vooralsnog overblijflokaal voor de externen, een andere leukere functie kan hebben: op de avond voor het vertrek naar huis voor de Allerheiligenonderbreking, eerder bekend als halftrimester en wel tot 4 november maar liefst wordt het 'casino' een vestzaktheater voor allerlei op te voeren 'nummers van de eindeloze rij clubs van Rolduc. Een groot succes.

Bij de uittocht naar huis voor halftrimester doet zich in het wagenpark van de 'Heren' het zoveelste auto-ongeluk voor. Aardrijkskundeleraar Berkels is zo aardig in zijn gloednieuwe auto enkele leerlingen naar het NS-station Heerlen te brengen. De details geeft de kroniek niet maar Berkels loopt behoorlijk wat schade aan zijn auto op door het mistige weer en slecht werkende ruitenwissers. Er raakt gelukkig niemand gewond en de trein wordt op tijd gehaald.

Vanwege de rust in de oude abdij heeft de kronikeur tijd en ruimte om enkele interessante details te melden over bodemvondsten bij al dat graafwerk rond de oude kerk. In die tijd ging men ervanuit dat het skelet in de sarcofaag in de krypte toebehoort aan Ailbertus, de stichter van Rolduc aan het begin van de twaalfde eeuw. Deze sarcofaag moet in verband met de werkzaamheden in en rond de krypte verplaatst worden, in veiligheid gebracht, zagezegd en wel op het archief. Men doet bij die verplaatsing van sarcofaag en botten de ontdekking, dat de delen van het skelet "met botjes aan elkaar zijn bevestigd." Voor 'botjes' moet men hier lezen "houtjes", want dat kon iedereen zien, die door "raampjes" in de deksel van de sarcofaag naar binnen keek. De kroniek spreekt van "een merkwaardige ontdekking" maar ook nog vol overtuiging van "het gebeente van onze eerbiedwaardige stichter."

Ratjetoe

Intussen is gebleken na zorgvuldig onderzoek, dat de botten en botjes in de sarcofaag in de Rolducse krypte niet toebehoren aan stichter Ailbertus, maar aan een ratjetoe van minstens

drie en mogelijk zelfs vier tot acht personen, inbegrepen in ieder geval een man, een vrouw en een kind. In het Jaarboek '04 (2004!) van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundige Genootschap (L.G.O.G., geheel gewijd aan het 800-jarig bestaan van Rolduc, beschrijft regionaal historicus en oud-leraar Duits van Rolduc Louis Augustus onder de titel "Het vermeende gebeente van Ailbertus" (blz. 43) de hele kwestie botjes van Ailbertus of niet. En daarna gaat het over de mogelijkheid dat er nog veel meer historische graven in de kerk te vinden zouden zijn. (blz. 67) Smullen voor geïnteresseerden, zoals ik.

De Kroniek van Rolduc zelf van het schooljaar 1964/1965 draagt echter bitter weinig bij aan het toelichten van de vreemde vondsten in Roda's bodem tijdens de operatie 'Kerk-korset' om al dat gegraaf en die betonstortering onder en langs de oude abdijkerk maar weer eens anders te noemen.

Bij de datum woensdag 4 november vermeldt de kroniek de vondst van een graf, waar de uitgegraven betongleuf de muur van de pseudo-zijbeuk raakt: een uitsparing in de taaie klei in de vorm van een doodkist, stukjes vermolmd hout, en wat beenderen, zegt de kroniek. Maar het uitgebreide verhaal van G. Berends, het officiële verslag van het project vermeldt ook een schedel aan de zuidkant van de grafruimte. "Een oude abt misschien?", merkt de kroniek op, maar wat als dat nou net de resten van Ailbertus zijn. En dan zijn er nog drie graven ontdekt in de uitgegraven sleuf in de buurt van de pseudo-zijbeuk van de kerk aan de oostkant. Twee bakstenen graven, een met twee schedels aan de westkant en wat botten en nog een bakstenen graf met een schedel, opnieuw aan de westkant. "Het gaat hier dus om welgestelde burgers", concludeert men dus in het overzichtsverhaal "De fundering van de kerk van Rolduc" zonder toelichting. Alle begravingen zijn verdwenen om plaats te maken voor bakken beton.

Loden kistje

Tenslotte lezen we in de kroniek bij zaterdag 7 november, dat er bij het verwijderen van Ailbertus' sarcofaag uit de crypte een lijk is gevonden, botten dus kennelijk, met ernaast een loden kistje. Wat zat er in dat kistje dan en wie is dat lijk? Geen woord erover in de kroniek. "Zo'n mededeling kan de fantasie in werking zetten. De lezer ga zijn gang..." Dit is om gek van te worden. Wat een afgang! Dat had kronikleur Lenders toch helemaal moeten uitspitten. Stel dat er een blad

perkament in dat loden kistje had gezeten met de volgende mededeling: "Ik, Ailbertus lig echt niet in die belachelijke sarcofaag, maar wel eronder, hier, dus."

Beton

Ik meldde al eerder het begin van het enorme karwei: op woensdag 11 november om zeven uur in de ochtend begint het storten van 150 kuub beton in de uitgegraven sleuf rond de kerkfundamenten. Men denkt deze klus in een dag van 10 á 12 uur te kunnen klaren, maar dat blijkt echt een kolossale onderschatting van welke moeilijkheden op de weg komen. Na 1 een half uur stukt al het werk, omdat te droge beton is komen vast te zitten in de buizen, waardoor de betonmassa vanaf het voorplein door de ramen van Klein-Rolduc naar de gleuven wordt geperst. Veel natter materiaal om de prop weg te drukken haalt niets uit en enkel met kloppen tegen de buizen lukt het de verstopping los te krijgen, maar dan loopt het al tegen de middag.

Die middag staan er op een gegeven moment vier betonwagens met elk drie kuub beton aan inhoud, op het voorplein te draaien en storten kan niet. Uiteindelijk lukt het storten van beton niet in één dag, maar in drie dagen. Pas op vrijdag 13 november om drie uur in de middag is het volstorten van de uitgegraven gleuven klaar. Op maandag 16 november slaat volgens de kroniek de Culturele Kring het Land van Rode weer toe. Een aantal leden van nota bene het Nationale Ballet van Nederland geven een voorstelling onder leiding van "juffrouw" Mia Huisman. Die voorstelling geeft een overzicht van de dans in de loop der eeuwen. Een goed program, zegt de kroniek, maar verderop in het jaarboek, in de "kroniek der voorstellingen" komt deze dansvoorstelling nog eens nader aan de orde. Volgens die tekst vertelde Mia Huisman dat dansen al heel oud is en dat hij door de eeuwen heen bedoeld was als uitdrukking van religieuze, esthetische, sociale en erotische gevoelens. Ook het ontstaan van het ballet als dansvorm komt aan de orde en er was een "modern balletje" te zien. Aanvankelijk las ik dat als balletje als in kleine bal, maar er moet staan "ballètje" dwz klein of kort ballet en daar gaat het ook om in mijn herinnering. Ik zit in de aula met een paar klasgenoten na de lessen in de aula en zie daar bij toeval hoe gerepeteerd wordt voor de uitvoering van "Dans door de eeuwen heen". Wij hoorden daar niet "juffrouw Mia Huisman" aanwijzingen geven aan met name de ballerina's die het laatste onderdeel van het

programma zouden 'doen', maar de grote baas of bazin van befaamde Nationaal Ballet Sonja Gaskell in eigen persoon. Ik hoor deze beroemde dame met een harde Hollandse stem met een duidelijk Duits accent roepen naar de vier ballerina's, die in vol ballet-ornaat, met tutuutjes en zeer strakke panties op het toneel stonden te oefenen en zich warm te dansen.

"Maa'sjes! Ook iets van maken als je ffalt, hoor." En ook: "Mit ein sjpruunksjen im Sjtande, bitte." Het was de allereerste keer, dat ik als pro-puber zo kort op grote, volwassen vrouwen kwam in weinig verhullende aankleding. En wat lees ik in de laatste zin van de recensie in de "Kroniek der voorstellingen": **"Misschien maakte de dans der vier ballerina's wel de meeste indruk."** Misschien? Ik denk wel heel zeker in een kleinseminarie. Ik was in ieder geval niet de enige...

Het culturele aanbod voor de ouderen neemt eind november alleen maar toe. 5 en 6 gym zijn uitgenodigd om een Duits toneelstuk te gaan zien in Herzogenrath, op de planken gebracht door leerlingen van het gymnasium van H'rat. Ik was niet bij de 20 leerlingen die op de uitnodiging ingingen op 21 november. En de jongste Rolduciens van 1 en 2 gym zijn rond eind november al helemaal in de Sinterklaasstemming. Ze juttten elkaar op om op hun slaapzaal twee al hun schoenen en sloffen buiten de gordijnen van hun chambretten te zetten, alsof de Sint al langs kan komen om iedereen al met een schoenkadoetje of snoep en lekkers te verrassen. Leuke grap toch en vrij onschuldig. Maar niet in de ogen van de prefect van Groot-Rolduc Mhr. Poulssen. Kennelijk gewaarschuwd door een verklikker of pretbederver komt hij de slaapzaal binnenlopen en geeft meteen iedereen huisarrest tot Sinterklaas. Genoemde Poulssen, die een groot deel van zijn leven geteisterd werd door nierziektes, was sowieso geen vrolijk man en ook uiterst impopulair en zelfs gevreesd. De kroniek vermeldt dat de prefect van Groot-Rolduc de straf "tegen zijn hart in" oplegde. Daarvan ben ik zelf echt niet overtuigd.

Traditie teloor

Woensdag 25 november: Sint Katrien, (gespeld Kathrien) is de dag van het traditionele filosofenfeest, omdat Katharina van Siena, een zeer geleerde Middeleeuwse en heilige vrouw de patrones van alle filosofen is. De kronikeur die iets meer dan 12 regels aan het feest wijdt, ergert zich groen en geel aan het feit, dat in het "prullerige programmaatje" van het bezoek

van de filosofen aan Rolduc niet eens vermeld wordt dat "de heren hun patrones ter ere naar Rolduc komen." Dit en een spottende opmerking op het programma over de Rolducse serenade voor de bezoekende filosofen doet hem verzuchten: "Zo gaat een traditie teloor." En dat is nog niet alles: het toneelstuk, waarop de filosofen Rolduc trakteren, opnieuw volgens traditie, wordt middelmatig gespeeld. Het gaat om het hilarische stuk van Godfried Bomans, "Bloed en Liefde", een kolderstuk, dat niet uit de verf kwam door enkel "tekstzeggerij" zonder de potsierlijke overdrijving, waar het stuk om vroeg. Kortom een Sint Kathrien-dag die erg tegenviel. De afspraak is dat dit feest wel elk jaar met een toneelstuk gepaard gaat, maar slechts om de twee jaar als een complete feestdag wordt opgepakt. Dus elk jaar toneel en het jaar daarna toneel en feest.

Edelwein

Was de kroniek nogal negatief over het filosofentoneel van 1964, over het sprookjestoneel van de Rolducse Toneel Vereniging "**De sleutels van Koning Edelwein**" is er meer enthousiasme. Nagenoeg de hele positieve recensie die op 13 februari pas in het toneelblad "Het Masker" verscheen wordt in de kroniek overgenomen. Met als afsluiting de tekst "Boze tongen beweren: het was beter dan Sint Kathrien. Maar kroniekschrijver, even in de rol van de regisseur kruipend, kan niet nalaten op te merken: tekst, tekst, tekst. Sans rancune, natuurlijk. Wat gebeurt hier tekstueel? De kroniekschrijver geeft zich bloot als regisseur van het RTV-sprookjestoneel en gaat zijn eigen werk natuurlijk niet afkraken. Maar heeft toch een kritische opmerking over het uitspreken van de toneelteksten. Maar hij voegt daar dan weer aan toe: "Sans rancune, natuurlijk." Letterlijk betekent die kreet: zonder wrok. Ik ben even in een 'dictionnaire français' gedoken en vond daar de omschrijving "laten we alles vergeten". Kronikeur zegt dus van zijn 'tekstkritiek' op zijn 'eigen' stuk: "Til er maar niet te zwaar aan".

Er komen trouwens veel ernstigere zaken ter sprake in de kroniek van zondag 30 november. Een uitgebreid verhaal over de inhoud van het pas afgesloten Tweede Vaticaans Concilie op de katholieke liturgie en de rol van het kerklatijn en de dagorde van Rolduc.

Concilie

De kroniek vergist zich een dag in de datum: 30 november is in 1964 niet de eerste zondag van de advent, maar de maandag erna. We lezen dus aan het begin van de aantekening 29 november en zien dan in schrift: "In de geschiedenis van de katholieke kerk in Nederland is deze eerste zondag van de Advent een keerpunt." En dan volgt een opsomming van wat er allemaal gaat veranderen, met name in de teksten van de misliturgie. De redenering is als volgt: het recent afgesloten Tweede Vaticaans Concilie heeft voor de katholieke kerk het venster op de wereld geopend en verlost de Kerk uit een situatie die iets van een ghetto had. Mens en wereld zijn niet meer op de eerste plaats, maar ook van nature tot het goede in staat. Sacramenten verliezen niet hun waarde, maar worden minder belangrijk. En hoe schoon de Latijnse gebeden van de Mis ook mogen zijn, voor wie geen latijn verstaat, blijft de Eucharistieviering te veel geheimzinnig houden. En dan komt de dan ook conclusie: een groot deel van de misgebeden zal dan ook voortaan in de volkstaal gehouden worden. En dat is niet alles. De leiding van Rolduc heeft na vergadering en overleg een verregaand besluit genomen: **de verplichte dagelijkse mis wordt afgeschaft** ("zal vanaf heden (lees zondag 29 november tot het verleden behoren", aldus de letterlijke tekst). Er is elke zondag een Hoogmis voor iedereen en elke donderdag ook. Voor iedere klas is er elke week een klassemis en voor de externen een externenmis. Op woensdag en zaterdag is er om acht uur nog een uitgebreide ochtendwijding. En wie toch elke dag een mis wil horen, blijft welkom in de kerk. Er blijft genoeg te doen in de kerk op de vroege uurtjes, maar wie niet naar een mis wil, als er geen klasse mis of wijding is, kan rechtstreeks naar de studiezaal en heeft dan een ochtendstudie van anderhalf uur. Van uitslapen mag geen sprake zijn is hier de boodschap!

De kronieker geeft er wel blijk van enigszins geschrokken te zijn van de voortvarendheid van de Nederlandse bisschoppen, zeker op het stuk van de inperking van het Latijn als liturgische taal in de mis. Hij is het Concilie en 'onze bisschoppen' wel 'innig dankbaar', maar: is deze snelle invoering niet min of meer voorbarig? De gelovigen zijn hierop nauwelijks voorbereid en tekst- en liedboekjes zijn er eigenlijk nog niet. Dit gaat tot verwarring leiden, vooral als de zucht tot experimenteren de kop opsteekt. En dan "Het zal

zo lang duren niet duren, of de Nederlandse priesters zijn in de ogen van hun buitenlandse naburen verdacht..."

Zo dacht het merendeel van de leerlingen van Rolduc overigens niet: er zijn in die toch wel spannende tijd geen protesten geweest. Persoonlijk heb ik de vaste Gregoriaanse gezangen van bijvoorbeeld de achtste mis wel erg gemist, maar wie ga je daar mee lastig vallen?

Wat in elk geval niet verdween van Rolduc was het schotschrift VREE (Van Roda's Eigen Erf). Lei Heyenrath, leraar Nederlands trad uit de redactie en zo kreeg het schrijvend gezelschap de kans om een verlanglijst van de Sinterklaaswensen van de leraren te publiceren. Dat werd een groot succes met veel gegniffel in de klaslokalen.

Sneeuw

Maar wat nog sjieker is in zo'n prachtige Middeleeuwse setting als de abdij van Rolduc: op donderdag drie december valt er een pak sneeuw.

Het zal geen witte Kerst worden, maar hopelijk wel een witte Sinterklaas, want op vrijdag 4 december is de grote uittocht naar huis, naar lekkernijen, leuke liedjes, surprises en mooie kado's. De heren, de leken met hun dames en de witte boorden zonder dames, natuurlijk, hebben in Aken hun eigen Sinterklasfeestje, althans het begin ervan. Ze bezichtigen met een groep van dertig mensen in totaal de schatkamer van de beroemde Aachener Dom en daarna hebben ze een gezellige avond in Vaals, waar Sinterklaas hen op zijn Kirchrao's toespreekt. Of ze ook leuke cadeaus hebben gekregen daarover zwijgt de kroniek. De vraag is natuurlijk: hebben ze ze wel verdiend door braaf te zijn het hele jaar?

Als Jan en alleman weer terugkomt op Rolduc op maandag 7 december om aan de kerstproefwerken te beginnen, is de mooie verse sneeuw van een paar dagen geleden al overal verdwenen. Moeder-overste van het zusterhuis is ernstig ziek. Zij hoeft niet naar het ziekenhuis, maar moet geruime tijd rust houden. Op donderdag 10 december, als de eerste studieweek alweer over de helft is, komt Pieke Dassen uit Maastricht voor de 'kleinere' zijn marionettenversie van "De kleine prins" vertonen. De 'kleinere' konden deze voorstelling van hoog niveau niet helemaal volgen. Voor de ontmoetingen van de prins met allerlei planeetbewoners was er nog wel aandacht, maar de

filosofische gesprekken vol levenswijsheden met de piloot gingen hun boven de pet, aldus de kroniek der voorstellingen.

De weken voor kerstmis staan traditioneel bol van de voorstellingen, toneelstukken en concerten. De dagen zijn guur, kort en donker en nodigen uit om in de midwinter gezellig bij elkaar te kruipen in een zaal om de geest afleiding te geven en fel kunstlicht. Neem nu het toneelstuk Les Justes van Albert Camus, dat gaat over de vraag of het te rechtvaardigen is om bij een revolutie mensen te doden, wanneer de revolutie moet dienen om de samenleving te verbeteren. Een heftig probleem voor in de midwinter zou ik zeggen, maar er is ook een positief punt bij zo'n loodzware presentatie. Op kosten van de Culturele Kring en uitgevoerd door de Domaniale wordt voor dit stuk de hele orkestbak afgedekt en op die manier bij het aldus uitgebouwde toneel getrokken. Wat blijkt? De verstaanbaarheid van de voor te dragen teksten gaat enorm omhoog. Zelfs tot in de uiterste hoeken van de grote aula is elk woord perfect te verstaan.

Maandag 21 december: eindelijk komt er, slechts enkele dagen voor het Kerstfeest een einde aan het gegraaf en het betongerochel rond de kerk. Het allerlaatste stuk van de betongordel wordt volgestort. Dan is er tijd voor rust: de trimestertoetsen/composities voor het Kerstrapport zijn achter de rug en door een toeval is er aan het einde van die spannende tijd de ruimte voor de priesterretraite in een nieuwe opzet met meer persoonlijke inbreng van de deelnemers. De jongens willen alleen maar zo snel mogelijk naar huis naar hun eigen kerstboom. Op woensdag 23 december is het zover. De kroniek vindt het een boeiende vraag: zal het een witte Kerst worden? Maar de jongens willen weg... tot 11 januari 1965.

De kerstvakantie verregent totaal. Zelfs zo heftig dat de Maasoever-dorpen aan de westrand van Zuid-Limburg met serieuze wateroverlast te maken krijgen. Toch is de Kerst wit volgens onze romantisch 'veranlagte' kronikeur. In de vroege uren van eerste Kerstdag, de ochtend na de nachtmis "dwarrelden de dartele vlokken vrolijk aardewaarts." Hoe Amerikaans en dat voor een echte Heer, een geestelijke. Hoe kan die zeereerwaarde Jan zoiets schrijven over het mooiste religieuze feest van het hele jaar?

Op maandag 11 januari draaft iedereen weer op voor het tweede trimester van het schooljaar, het kortste, want over ongeveer veertien weken, op 18 april is het alweer Pasen. Niettemin

begint het nieuwe jaar moeizaam en droevig. Het storten van beton in en rond de kerk is nog steeds niet klaar. Het casino aan het voorplein moet als een soort noodkerk dienen. Nood is er zeker, want bij het opstaan op de eerste schooldag in het nieuwe jaar vernemen allen dat Jo Winckels van gym 3b op maandag 28 december is overleden aan een ongeneeslijke ziekte, die hem al op zevenjarige leeftijd trof en die hem al als negenjarige in een rolstoel deed belanden. Jo's klasseleraar, toevallig ook de kronikeur van 1965, schreef een prachtig in memoriam voor zijn leerling en de eerste viering in Rolducs noodkerk is een requiemmis voor Jo Winckels. Hij werd maar 18 jaar. Zelf heb ik nauwelijks contact met hem gehad.

Julien

Half januari verblijft de bekende Afrika-reiziger dr. Paul Julien enkele dagen op Rolduc. Paul Julien, die in 2001 op honderdjarige leeftijd overleed, maakte als antropoloog tientallen expedities door het Afrikaanse regenwoud rond de evenaar en maakte vooral kennis met de dwergvolkeren van de pygmeeën, beschreef hun levenswijze, cultuur, hun onderlinge verwantschap via bloedgroeponderzoek en allerlei metingen. Bovenal maakte hij prachtige foto's van die echte oerwoudmensen, die hij vergezeld van klassieke karavaangroepen tot wel 80 mensen die zijn bagage en voerraden droegen. Ikzelf heb geen actieve herinnering aan deze man, maar zou dat nu wel moeten hebben, want niet alleen hing de hele Rolduc-populatie aan zijn lippen en was zeer enthousiast over zijn lezing volgens de kroniek. Ook ik moet ademloos hebben toegehoord, want in september 1989 vond ik op de befaamde rommelmarkt in Spaubeek Juliens boek "Kampvuren langs den evenaar" (uitgave 1948) en in het eerste jaar na mijn verhuizing van Spaubeek naar Deventer in november 2019, trof ik Juliens boek "Pygmeeën" aan in de etalage van een antiquariaat aan de Kleine Overstraat (uitgave 1997/1959). Beiden liggen nu op mijn stapel "nog te lezen boeken".

De kroniek meldt op 19 januari zuster Giuliano (45) in het ziekenhuis van Heerlen aan een hersentumor overleed. Haar heb ik wel, zeer oppervlakkig gekend, omdat ik haar een keer tegenkwam op mijn slaapzaal, waar ze altijd doende was. Ze (kloeg) (hallo, geen standaardtaal meer, wel sloeg en voer) klaagde toen over hoofdpijn en zag er ook bleek en grauw uit.

Betonkorset

Eindelijk is het gerotzooi met beton storten rond de kerk klaar (woensdag 20 januari). De rust zal weerkeren rond de kruisgangen en de kerk en het beton? Dat wordt helemaal vanzelf keihard, hoopt iedereen. Het gaat wel om 308 kuub beton plus 9.300 betonblokken voor aanvullend metselwerk. 60 ton ijzer was er nodig voor de bewapening van het korset.

En de laatste klus is natuurlijk het schoonmaken van de kerk, het opknappen van de vloer van de sacristie en het weer beplanten en egaliseren van het kleine carré aan de Kleinrolducse kant. Omdat alle inwonsters van het zusterklooster zijn ingezet bij het betonstofvrij maken van de kerk, worden de leerlingen van klas vier en vijf en misschien zes ook nog wel ingezet voor het afruimen en afwassen van borden bestek en kommen. Opdienen deed de vijfde al sowieso. Een prima oplossing, die de zusters zelfs de gelegenheid geeft om een kleine 'beeldenstorm' in de kerk aan te richten. Er komt geen Luther of Calvijn aan te pas, maar zo staat het er precies bij vrijdag 5 februari: "Van de gelegenheid (het grondig poetsen van de kerk door de eerwaarde zusters met zijn allen) wordt gebruik gemaakt om de sinds lang overbodig geworden en hinderlijk geplaatste altaren van Sint Jozef en Aloysius en hun beider beelden uit de kerk te verwijderen." En dan zeg je toch niks meer. Ik zou wel eens willen weten waar die twee arme gipsen heiligen terecht zijn gekomen. Kapotgeslagen en stiekem in grote zakken met de gemeentereiniging afgevoerd naar de vuilstort? Of verkocht aan een heilig museum of een handelaar in 'religiosa'?

Patrones

Februari is doorgaans een kille, saaie wintermaand met erg weinig daglicht. Februari 1965 is geen uitzondering, maar deze maand schreeuwt om compensatie voor de deprimerende atmosfeer. Een schoolgemeenschap als Rolduc op zo'n historische plek in zo'n prachtig complex reageert op het naargeestige 'buiten' met heel veel vertier en gezelligheid binnen: het begint op zondag 7 februari, als voor de eerste keer de zondagsmis weer in de oude kerk kan worden opgedragen na al die weken van graven en betonstorten. Plantenkasclub en tuinwerkvereniging De Serre grijpt deze heugelijke zondag aan om meteen maar hun

patroonsfeest te vieren met een speurtocht. De kronikeur laat het bij deze simpele mededeling en laat daarmee ook de lezer van zoveel jaar later in het ongewisse over wie dan wel die patroon van De Serre is. Daarbij is het verwarrend dat de patroon eigenlijk een patrones is en haar feest- of naamdag officieel op 6 februari valt. Hoeveel vrouwen en meisjes heten in Nederland niet Door of Doortje? En weten niet waarom of naar wie. Dankzij internet kwam ik er gelukkig vrij snel achter dat de patrones van De Serre de heilige Dorothea van Cesarea is. Zij stierf de marteldood door onthoofding aan het begin van de vierde eeuw A.D., toen de wrede Christenvervolging van Keizer Diocletianus nog net niet was uitgewoed. Wie over het overgeleverde en waarschijnlijk ook aangedikte gruwelijke lot van Dorothea wil lezen kan via internet de heiligenkalender raadplegen.

Op dezelfde zondag regelt drie gym ook een volleybaltoernooi, waaraan ook enkele scholen uit Kerkrade hun teams heen sturen. Door de week wordt er weer gewoon hard gewerkt en gelest. Op zaterdag 13 februari overlijdt een van de "Dames Deutz", de buurvrouwen van Rolduc, die op de grote hoeve naast de abdij wonen. Mevrouw Zillekens, die heel trouw de vieringen in de kerk bezocht. Of al die geestelijken op Rolduc nog een bijdrage leverden aan haar uitvaart, wordt niet vermeld.

14 februari is gelukkig weer een zondag en daar gaan we weer: De pioniers en trekkers, zeg maar de scouting van Rolduc viert het dertigjarig bestaan. De voetbal tegen De Serre gaat niet door vanwege het slechte weer. Daar heeft de Abdijcross kennelijk geen last van, want de eerste editie van deze loopwedstrijd door het bosquet, op en af door de modder in een steil hellingbos, gaat gewoon door, al lezen we in de kroniek geen uitslag. De pioniers blijven gezellig binnen en worden daar door Lei Crombach vergast op een daverende buut in zijn Kerkraadse moedertaal.

Pastoor

Op dinsdag 16 februari is er ook een feestje voor een persoon alleen en dat is leraar Nederlands Pierre Heynen. Hij krijgt bericht van de bisschop dat hij benoemd is tot pastoor in het Zuidlimburgse dorp Epen en dat is wat hij altijd wilde, zoals nog veel meer van zijn collega's/leraren. Velen dromen van een

eigen parochie en echte zielzorg en bekommernis om het geestelijk leven van een hechte groep parochianen. In plaats van dag na dag groepen ongeïnteresseerde en onrustige pubers aan de kop te zeuren over dingen die de jongens geen fuck interesseren, maar die ze wel allemaal in hun hoofd moeten stampen om hun diploma te halen. Pierre Heynen, een begin vijftiger die eigenlijk al met vervroegd pensioen is gegaan, omdat hij veel gesukkeld heeft met zijn gezondheid. Hij krijgt van de kroniekschrijver de allerbeste wensen mee: "Wij gunnen het hem van harte en, meneer pastoor, vivas, floreas, crescas, in nomine Domini!" "Wij wensen je toe, dat je moge leven, bloeien en groeien, in de naam van de Heer." Deze wensen zijn helaas niet uitgekomen voor Pierre Heijnen: hij overleed op 3 juni 1966 in Epen op 53-jarige leeftijd.

Revue

Zondag 28 februari is het carnaval in 1965 en dat betekent dat Rolduc probeert een eigen revue op poten te krijgen precies op de avond voor het vertrek naar huis voor halftrimester. De revue komt niet van de grond, want de oogst aan sketches of vrolijke op te voeren nummers valt erg tegen. Schrappen dus. Daar staat goed nieuws tegenover want er is dit jaar voor het eerst geen griep epidemie op Rolduc. Zusters en leraren hebben zich preventief laten inenten: van de 'groten' wordt niemand echt ziek en van de leerlingen een enkeling. Het halftrimesterverlof van 1965 duurt maar liefst vijf dagen met toestemming van de minister van O.K. en W. (Onderwijs, Kunsten en Wetenschap.) Er valt wat natte sneeuw en het is "vinnig koud", meldt de kroniek, maar de Carnaval in Limburg zal er niet onder lijden. En de heren dan? Die hebben geen carnaval, natuurlijk. Dat heeft hun achtergrond en opleiding er wel uit gekregen, zou je denken. Maar ze hebben sinds kort wel een pretcommissie en die heeft een bijzondere feestavond voor de leden geregeld. Natuurlijk laat de kroniek daar weinig over los. Er is sprake van "kleine uurtjes" en "Daar gebeurt zo allerhand...". Er valt een asbak kapot en ook wordt het "huiselijke **kienen**" beoefend. Dat zal een feest zijn geweest: in een lokaal, blauw van de rook van sigaretten, sigaren en pijpen en dan maar kijken of je nog het goede nummer op je kaarten vindt. Mathijs Berkels, aardrijkskunde gaat in elk geval met de hoofdprijs naar huis of naar zijn kamer. Hopelijk zijn de zusters zo goed geweest om dat dikke konijn voor hem klaar te maken. Pech voor zo'n beest maar er is nog iemand die ook dikke pech heeft. Nierpatiënt Perfect Poulssen heeft zich

tijdens de vrije dagen ter observatie in het ziekenhuis laten opnemen en is op 3 maart nog niet terug.

Carnaval

De afkeer van, misschien jaloezie om het eeuwen- en eeuwenoude zottenfeest in de cultuur van het westen, kan de kronikeur dezer carnavalsdagen toch moeilijk onderdrukken. Op zondag 7 maart rapporteert hij dat nota bene de eerstejaars van 1 gymnasium c een originele manier hebben bedacht om wat geld in te zamelen voor hun klassenfeest. Klasseleraar Uitterhoeve (klassieke talen) is de grote gangmaker van een griezelige voorstelling in een soort kermistent rond de fietsenstalling op het voorplein, waar iedereen voor een kwartje kan komen kijken naar de Avonturen van Adam en Eva in het Paradijs. Voor de kroniek stelde het niets voor, omdat het binnen pikkedonker was, maar toch komen er genoeg nieuwsgierigen op af, lezende tussen de regel. De jaloezie druipt ervan af: dat het maar een onvergetelijk klassenfeest wordt, maar dan wel wat beschaafder dan het feestje van drie gym donderdags voor Carnaval. "Toen was het bijna Vastenavond..." Ja dat is de clou, natuurlijk. Met één opmerking twee leerlingen-initiatieven tegelijk voor schut zetten. Dat die Heren met hun pretcommissie toch vooral lekker blijven kienen en verder iedereen zijn plezier gunnen!

Gelukkig slaat twee dagen later de echte cultuur toe in het Volkstheater in Aken: De Culturele Kring van Kerkrade neemt de ouderejaars mee naar Donizetti's opera Don Pasquale in het Stadtheater van Aken. En bedingt zelfs een halve dag congé bij de schoolleiding. Ik moet er zelf bij zijn geweest als vijfgykker, maar kan me Don Pasquale niet herinneren. Jammer toch!

Van februari naar maart en dan vooral in de korte halftrimestervakantie is het vinnig koud en valt er natte sneeuw. Het feest der feesten lijdt er niet onder voor zover ik heb kunnen nagaan op websites die dat nog altijd bijhouden. Op donderdag 11 maart, als iedereen verondersteld wordt toch zeker alweer twee dagen met zijn neus in de boeken te zitten meldt de kroniek dat er een goddelijk voorjaarszonnetje straalt en dat terwijl officieel de lente pas op 21 maart begint. Snel genoeg na 11 maart slaat het weer om: kou en regen de maand april door.

Maar het leven gaat door ondanks gemier over het weer, dat zijn staart roert of doet wat het wil. Er worden zelfs op 12

maart twee lammetjes geboren in het hellingreservaat links van de poort naar het voorplein, waar een club die nu eenmaal 'De Volière' heet, het voor het zeggen heeft. De ooi, moeder van de lammeren, gaat binnen een week na de komst van de kleintjes dood. De lammetjes worden met aangelengde melk met een beetje koffie uit plastic flessen met een speen in drie voedingen per dag in leven gehouden en ze doen het goed. Na drie weken staan ze al op eigen pootjes en gaan naar buiten. Een bio-succes, maar er is meer te vieren dit voorjaar. Rolducs verkeersquizzers winnen zowel in Kerkrade als in Heerlen de lokale en daarna de regionale verkeersquiz. Ze mogen nu meedoen aan de landelijke quiz in Hilversum.

Twee vlotte paters franciscanen komen rond half maart voor twee weken op Rolduc logeren. Zij komen de sinds de eerste zondag van de advent 1964 ingevoerde veranderingen in de liturgie van de misviering "richten en leiden". Ze hebben gesprekken met de heren over liturgische vorming en viering. Ze willen ook het internaatsleven in al zijn aspecten meemaken. De tweede week van hun verblijf geven ze godsdienstlessen en gaan ze voor in de verschillende gebedsoefeningen. Ik las per vergissing "twee vlotte praters" in plaats van "paters". Zou dat beoogd zijn? Een steek onder water voor die "minderbroeders", toch? Natuurlijk maken ze een uitvoerig rapport op en laten daarin weten wat ze van de veranderingen op Rolduc vinden, want er is op Rolduc ook een "betreffende commissie" die daar wat aan zou kunnen hebben.

De kroniek vervalt een beetje in stadhuistaal en deftig getetter, als het over zo'n belangrijk onderwerp gaat. Zou dat rapport nog ergens in een la slingeren op de Herengang? Ik zou wel eens willen weten hoe monastieken/kloosterlingen over deze opleiding tot wereldheer denken.

Al na een week gaat het spektakel van klas 1c, de Paradise Twist van Adam en Eva, uitgevoerd door "geraamtes" op veler verzoek in de herhaling. Fair van de kroniek om dat nog effe te melden na het eerdere gezeur!

Pastoor

De installatie van oud-leraar Nederlands Heijnen als pastoor van Epen laat de kroniek niet onbesproken voorbijgaan op zondag 14 maart al gaat dat gepaard met oubolligheid. Er is sprake van "de kersverse herder", alsof het om een Limburgse vla gaat. En verder zouden de collega's die Heijnen gingen

feliciteren bij het binnenrijden van het dorp de volgende tekst op een spandoek over de weg hebben zien hangen: "Dienaar van Gods heilig

DOM Epen heet U welkom.

Dat is natuurlijk gewoon een mop uit de verzameling van "God is goed; de pastoor is beter!!" Ha ha!

Molière

De kroniek over de tweede helft van maart 1965 leest als een vakantieverslag van een culturele reis door de wereld. De eindexamenkandidaten gaan naar een uitvoering van De Vrek ('l'Avare) van Molière op 15 maart, waaraan kronikeur/ leraar Frans Jan Lenders weer een pittig stukje wijdt. 19 maart is het feest van Sint Joep of Joezep: Op deze belangrijke feestdag breekt op Rolduc plotseling een inzamelingsactie los voor de jeugd van Ceylon. Met een spetterende show in de grote speelzaal (entree 30 cent), waaraan zelfs een zusterkoor meedoet, tot tegen tien 's avonds haalt de actiegroep 412 gulden op. Ceylon was van 1658-1796 een kolonie van de Nederlandse V.O.C. Afgepakt van de Portugezen en weer afgestaan aan de Britten. Zo ging dat toen. Maar de jeugd daar in 1965? Geen idee!!

Vooruit dan: de heren volleyballen tegen drie gym aan de vooravond van St. Joep en worden ingemaakt.

Er zijn twee zilveren zusters in het zusterhuis: Pachomia en Hubertilla. Hoera!

23 maart, dinsdag: de nieren van prefect Poulssen zijn hard achteruitgegaan volgens de specialist. Hij moet de prefectuur neerleggen. Hafmans wordt zijn waarnemer, maar die op zijn beurt loopt een forse griep op. Trautje de tweede persoon van de 'Dames Deutz', buurvrouwen van Rolduc, komt te overlijden. Er zijn allerlei vragen over de bestemming van de grote landerijen en de grote hoeve. Rolducs verkeersquizzers vertrekken naar Hilversum voor de grande finale van de quiz. De landelijke wedstrijd tussen 17 scholen en hun clubjes. Een Mulo uit Lobith (komt daar de Rijn niet Nederland binnen?) wint, omdat ze van de maximaal voor hen te behalen 420 punten er slechts drie niet halen! Rolduc tiende met 432 punten. À la Bonne Heure!!

Hier inserraat Vergilius.

Zondag 28 maart, Halfvastentoneel: het Dievenbal van Jean Anouilh. En op de een of andere manier heb ik een van de hoofdrollen gekregen, die van dief/zakkenroller Hector, die samen met zijn maten Peterbono en Gustave, de zakkenroller willen gaan uithangen op een dansfeest in een sjieke Franse badplaats. Een echte komedie, maar met zo'n gecompliceerd verhaal, dat ik nu al drie dagen op Internet zit te rausen om aan de hand van feiten rond het Dievenbal mijn eigen herinneringen weer wakker te krijgen. Ik heb slechts twee herinneringen aan deze rol. Als het doek opengaat zit ik rechts op de Bühne vanuit de propvolle zaal gezien op een parkbankje dicht tegen Eva aan, een nichtje van het superrijke te beroven koppel, maar ook gewoon Mej. Aggie Weling uit Kerkrade, gastspeelster. Het is de allereerste keer dat ik met mijn superonzeker en licht ontvlambaar puberlijf zo dicht in de buurt zit van een jonge vrouw, zeg maar een meis, en ook in een door de regisseur voorgeschreven omhelzing. Neen, neen, niet mond op mond, maar neuzen in de nek en zorg dat je mekaar de hoed of muts niet van het hoofd duwt. Toen dacht ik: "Daar zit je dan, het is maar toneel, maar je zit hier wel als klein-seminarist in een fysieke situatie, die ze je hier al jaren proberen tegen te maken en dat voor het front van de natie." De hete vlammen van jaloezie en waarschijnlijk ook onverholen bewondering sloegen over ons heen, zo voelde ik dat tenminste...

Parfum

Er kwam geen verleidelijk parfum aan te pas, want we stonken allebei naar de vette grime van L. de Serno, vermengd met de scherpe geur van mastiek, baard- of snorrelijm. We kregen best een uitgebreide, nogal academisch aangezette, maar ook positieve recensie in de kroniek der voorstellingen in het jaarboek 1964/1965. Maar de recensent (de tekst is niet ondertekend. Het moet Leo Wijnen zijn, maar het zou me niets verbazen als hier regisseur Jan Lenders zijn eigen productie heeft gekeurd en besproken.) Het is de schrijver in ieder geval duidelijk opgevallen dat ik als Hector in het vierde bedrijf op een bepaald punt minuten te laat opkwam. Overigens buiten mijn schuld en dat kwam door die verrekte L. de Serno. Onze grimeur, die had gezien dat mijn snor en baard er na het derde bedrijf een beetje los bijhingen, omdat dat bij de handeling hoorde, wilde het plakwerk onnodig nog eens

dunnetjes overdoen met mastiek en hield mij minutenlang vast in zijn grimestoel, wat ik ook bad en smeekte en tegen hem riep, dat hij me moest laten gaan. Toen ik me eindelijk had losgerukt van deze eigenwijze etterbak, waren de andere spelers op het toneel al lang aan een verzonnen gesprek en dialoog begonnen om de blunder af te dekken. "En wisten een te late opkomst van één der spelers handig te omspelen". Mijn naam werd en wordt daar gelukkig niet genoemd, want ik had achter de coulissen zoveel stampij gemaakt met de Serno, dat iedereen, behalve het publiek dat ook had meegekregen. Een smet op een mooie toneelervaring, die alle andere herinneringen in mijn bolle kop heeft verdrongen. Bedankt de Serno!

Dorstigen

Zaterdag 3 april. "Sabbato sitientes, priesterwijding in de kathedraal van Roermond. De eerste regel over zaterdag 3 april 1965 begint met een soort toverspreuk. Een dubbele kreet in het kerkklatijn, waar de leken/liken het maar mee moeten doen. Dankzij mijn eigen Rolducse jaren en de uiterst gedegen opleiding in Latijn en Grieks, waarop ik later in dit semester nog zal terugkomen, maken dit soort gewijde inside grappen geen indruk op mij, omdat deze toverspreuken zo gemakkelijk te doorzien zijn. Grappen, nee dat zijn het eigenlijk niet. Het is meer bedoeld als "pomp and circumstance", zoals de Britten dat noemen, of ook wel ad pompam et circumstationem. Het beknopte Nederlands heeft er een mooie term voor: Poeha!!, leunt sterk aan tegen: opschepperij, leeg vertoon, gebral indrukmakerij enz. Wel nu ter ontrafeling van deze kreterij (die is ook goed, niet?): in Sabbato leest iedereen natuurlijk: sabbat, de zaterdag, de verplichte rustdag. Welnu, 3 april 1965 is inderdaad een zaterdag geweest. Maar 'sitientes' dan? Welnu, als je weet dat een van de bekendste kruiswoorden van Jezus, toen die hing te stikken aan het kruishout, omdat de enorme spanning op zijn armen het hem onmogelijk maakte nog adem te halen (jawel een gruwelijk, wrede marteldood van Romeins/Latijns ontwerp) was "Sitio", hetgeen betekent: "Ik heb dorst". Van het werkwoord "sitire", dorsten naar, wat weer net als het Nederlandse 'dorstig' een bijbehorend bijvoeglijk naamwoord kent: sitiens, uitgesproken: sietiejens en het meervoud daarvan is 'sitientes', de dorstigen of de dorstige mensen of dieren. Is een sabbat dan

bij uitstek een weekdag, waarop veel mensen dorst hebben; het is tenslotte het einde van een werkweek. Neen, het woord dorstig functioneert hier als een nadere datum-aanduiding. De kreet *Sabbato Sitientes* wil zeggen: de zaterdag, waarop volgens het missaal het eerste gebed van de Heilige Mis (de *introitus* of het *intredeli*) begint met het woord "*Sitientes*": dorstigen. En hoe komen we dan erachter op welke zaterdag precies dat woord het eerste woord van de mis is? Wel achterin elk Gregoriaans missaal staan lange lijsten van de beginwoorden van alle wisselende gebeden, waar je verwezen wordt naar elk tijdstip in het kerkelijk jaar, waarop die tekst gezongen wordt. Dat is voor '*Insitientes*' ergens halverwege de Vastentijd naar Pasen toe. En die tekst van Jesaja, hoofdstuk 55 is bijzonder. Lees maar: "Gij allen die dorst lijdt, komt tot de wateren. Die geen geld heeft, komt wijn en melk kopen en eten om niet. Regels lang roept de profeet mensen op om God te zoeken: "Spitst uw oren en nadert tot mij; Hoort en Uw ziel leeft weer op." Natuurlijk echt een prachtige Jesaja-tekst die rechtstreeks verwijst naar jongemannen die hun roeping door God hebben doorgezet, steeds, en nu door hun wijding hun gevoel definitief maken...

Toch zijn het, ook in de jaren zestig steeds minder jongemannen die voor het priesterschap kiezen. In 1965 nog maar 17 en in '66 twaalf en in '67 maar acht, terwijl het gemiddelde in eerdere jaren bijna altijd rond de 25 lag. Je zou verwachten dat een kroniek toch enige bespiegelingen zou wijden aan de ontwikkelingen rond het nijpende priestertekort in Nederland en West-Europa. Maar nee: de schoolfeesterij gaat door. 's Avonds na de priesterwijdingen "*The bridge on the River Kwai*", een rabiante oorlogsfilm over Britten en Japanners in kleurig grootbeeld van Cinemascope. Heeft indruk op me gemaakt, vooral het oorwurmwijsje, waar ze in Mestreech een andere tekst op wisten te maken: "Sjele, laot diene boek ins zien; nein, jong, dat is u wasmesjien."

De bakker die brood levert aan de hongerige Rolduciens, krijgt een gelukkig niet zo ernstig ongeluk met z'n auto in België en "en passant" ook nog een leuke trap na van de kroniek: Rolduc moet brood uit de stad eten tot het einde van het trimester en de broodconsumptie neemt merkbaar toe, schrijft de kroniek. Zo'n man heeft een ongeluk gehad en krijgt tussen de regels door van Jan Lenders ook nog eens op schrift te horen. Dat brood wat je leverde lustte toch geen hond. Misselijke humor!!

Minimaal of saai

Op maandag 5 april komt het gerenommeerde gezelschap de Nieuwe Komodie een beroemd toneelstuk spelen in Rolducs aula: "Onze Stad" van Thornton Wilder. Het verhaal gaat over twee families in een Amerikaans stadje, die daar jarenlang leven, leven en leven. Er gebeurt niet veel en als er iets gebeurt wordt dat met zeer eenvoudige, minimale middelen op toneel uitgebeeld. Saai, zou je zeggen en toch is dit stuk het meest gespeelde toneelstuk in Amerika. Leerlingen van alle jaren en leeftijden mogen het zien van de Culturele Kring Kerkrade. Maar hoe jonger de toeschouwers, hoe meer ze denken dat dat stuk echt "saai" is. En ze uiten dat door niet rustig op hun theaterstoel te blijven zitten, maar door te draaien en op te staan en weer te gaan zitten. Die reactie gaat gepaard met 'oorverdovend' gekraak van stoelen. Heel veel toneelteksten worden weggekraakt in de middagvoorstelling. Daarover wordt geklaagd. Rolduc komt met een oplossing die we nu Trumpiaans zouden noemen: leerlingen van de V.K. en 1 en 2 gym mogen de avondvoorstelling niet zien. Protest natuurlijk, maar dat helpt niet. Zonder dat gekraak hebben de groteren en ook ouderen een toneelbelevens zonder weerga, schrijft de kronikeur, die zich natuurlijk schaamde voor die krakende saaiheid.

Op zondag 11 april om drie uur raakt zomaar een sluitsteen van een venster van de grote studiezaal los en valt op een bank aan de rand van de grote cour, waarop een van de leerlingen vijf minuten eerder zat te lezen.

Donderdag 15 april is een bijzondere Witte Donderdag in de Goede Week, vlak voor Pasen. Bisschop Mgr. Petrus Moors, oud-president van Rolduc, heeft goed gevonden dat enkele keren per jaar een groep priesters tegelijk op het altaar samen de mis mogen opdragen. Concelebratie heet dat en de viering van Witte Donderdagavond 1965 gebeurt dat voor de eerste keer bij de viering van het Laatste Avondmaal. President Jochems is de hoofdcelebrant, dan staan er op het altaar nog tien priesterleraren als concelebranten en er lopen ook nog een diaken en een subdiaken. Christus en zijn twaalf apostelen aan het Laatste Avondmaal, dat is de bedoeling. Het maakt enorme indruk in de kerk.

Kaktaal

Volgens een merkwaardige traditie van jaren en jaren begint op de dag van Jezus' sterven aan het kruis, de Goede Vrijdag, de Paasvakantie. Vakantie dat is goed, natuurlijk, dus die vrijdag heeft de goede naam, maar de natuur laat zien waar het op die dag echt om draait: de kroniek meldt: "vrij slechte atmosferische vooruitzichten voor drie weken vakantie." En dat is dan weer die typische kaktaal van het docentendom van alweer 60 jaar geleden. Waarom niet: het wordt koud, winderig en het houdt ook niet op met die klote regen!

Bij het begin van het verslag van het derde trimester, gaat de kroniek nog even door over de regen. De aanhef is zelfs het kinderliedje "Onder moeders paraplu...". Pluvius, zoals bekend de Romeinse god van de regen wordt uitgemaakt voor een gemene spelbreker, een flauwe spuitgast en de saaiste aller schilders, die slechts het mistroostige landschap kent van grauwe luchten en druilerige waterstraaltjes. Gelukkig heeft de kroniek het nu ook zelf door: "Mijn verhaal, lezer, wordt eentonig als de regen zelf". En dat omdat tijdens de eenentwintig Paasvakantiedagen, maar op één dag de zon geschenen heeft. Mijn grootmoeder van moederskant had op weergezeur altijd een treffende opmerking: "Jong, ut weer is altied good, méh de luij die douge neet!!"

Laat het je gezegd zijn, Jan Lenders. Op Paasdag rijdt president Jochems in de buurt van Mariahoop in het avondlijk duister een loslopend paard aan met zijn Daffodil. Ik zal hier niet de opgeklopte manier van schrijven herhalen, waarin de kroniek dit ongeluk meldt. Het aangereden dier wordt ondanks intensief zoeken niet gevonden. Op 21 april, dat is de woensdag na Pasen voert de RTV twee keer een sprookjestoneel op in Baarlo bij het lustrumfeest van de plaatselijke studentenclub. De kinderen in de zaal, dus niet de studenten, volgen het toneelstuk geboeid, klimmen niet op het toneel en wat nog meer is: ze kraken niet met hun stoelen. Daar kunnen die wijsneuzen van Rolduc nog eens een voorbeeld aan nemen!

Kappen met kappen!

Er zijn mensen, die jaloers zijn op grote, dikke bomen in een bos die vaak 100, 150 of zelfs 200 jaar oud zijn. Zo'n leeftijd kun je als zwak mens nauwelijks bereiken, of het moet zijn dat je naam in hoofdstuk 5 van het boek Genesis, het eerste boek van het Oude Testament is terecht gekomen. In dat

hoofdstuk wordt met eeuwen gesmeten. Daar staat geschreven: Adam achthonderd jaar. En zijn nakomelingen worden ook allemaal ruim boven de achthonderd jaar met als onbetwiste leeftijdskampioen Methusalem: negenhonderdnegenenzestig jaar. Daarna loopt het uit de klauwen, zagezegt en volgt het verhaal van de Ark van Noë. Aan de rand van het bosquet in de achtertuin van Rolduc staan drie enorme beukenbomen die omgezaagd worden in opdracht of op sterke advies van Staatsbosbeheer. De eerste al enkele weken voor Pasen en de volgende twee in de Paasvakantie. Volgens SBB zouden de bomen ziek zijn, lijden aan een rottingsproces diep in de kern van hun stam, waardoor het afbreken van zware takken een risico is, omdat dat hout gemakkelijk een wandelaar, een brevierende priesterleraar of een speelse een- tot viergymer ernstig zou kunnen verwonden, zoniet erger. Okee, mensen hebben het eeuwige leven, maar niet op aarde, maar bomen natuurlijk niet. Toch word ik altijd nijdig als de deskundigen van Staatsbosbeheer met hun kappen/maar/verhaal aankomen. Zijn er al eerder takken afgebroken van de bomen in kwestie? Hoe oud zijn die bomen nu precies en zijn er ervaringsgegevens over de beuk van takken om het spontaan omvallen of omwaaien van oude bomen. Het probleem met de claims van SBB is dat je de verdachte boom altijd moet omzagen om zijn jaarringen te tellen en zijn leeftijd te achterhalen. Ook het veronderstelde rottingsproces in de kern van de stam kan pas aangetoond worden als de boom in kwestie al geveld is. Mijn houding in deze is altijd het antwoord op de vraag: Hoeveel SBB-medewerkers hebben een open haard in huis? Wie van de SBB-relaties heeft hout nodig voor het bouwen van een leuk jacht of een nieuw dak of gewoon een verbouwing? Ik ben bereid dat rottende verhaal aan te nemen, als achteraf de bewijzen voor de boomkwaal worden geleverd en erop wordt toegezien waar al dat prachtige beukenhout uiteindelijk terecht komt. Per slot van rekening is zo'n oude boom voor vogels, insecten, klimmende zoogdiertjes een wereld op zich en bovendien leveren de miljoenen blaadjes van die woudreus grote hoeveelheden zuurstof af aan onze dampkring en bestrijden ze daarmee het klimaatprobleem, dat we met zijn allen hebben.

DUW

Okee, onze kronikeur vermeldt: "Niet iedereen is over de gedwongen dood van deze veteranen enthousiast." Maar daar laat hij het ook bij na enkel het oplepelen van de mogelijke SBB-smoes. Het doet me knarsetanden. Natuurlijk volgt er ook nog

het doekje voor het bloeden in de kroniek. De kroniekschrijver vermeldt dat sinds half maart 1965 de 'voormalige DUW' weer is opgericht. Ook hier weer geen uitleg. De afkorting DUW verwijst naar de Dienst Uitvoering Werken. Dat was een door de Nederlandse overheid in de jaren veertig, vlak na het einde van de Tweede Wereldoorlog, opgerichte organisatie die als taak had de werkeloosheid te bestrijden door overal in het land nuttige projecten op te zetten en met name werkloze mannen kon verplichten bij die projecten aan de slag te gaan. Die naam 'DUW' werd in 1945 ook aangenomen door een clubje oudere leerlingen van Rolduc om te helpen bij het repareren van de oorlogsschade, het opruimen van de rommel en de troep die de 'Ammies' (Amerikaanse militairen die na D-day en de opmars door Europa Rolduc als uitrustplek voor frontsoldaten gebruikten) overal hadden achtergelaten. Deze DUW-club werd half maart 1965 "in luister" heropgericht en stelde zich ten doel het befaamde Rolducse bosquet in ere te houden: hou sprokkelen, banken schilderen, nieuwe aanplantingen uitdunnen, de paden bijwerken en de prachtige vijvers onderhouden. Hun eerste doel is, zo stellen zij, het bosquet van een stevige, deugdelijk omheining te voorzien, zodat er van buitenaf geen "baldadige elementen" het bosquet zouden kunnen vernielen. Dat is nog eens een positief slot van het troosteloze kap/omzaag/verhaal van onze woudreuzen.

De eindexamenkandidaten moeten drie dagen eerder van hun Paasvakantie terugkomen naar Rolduc. Nou ja, moeten; het is op hun eigen verzoek, omdat het schriftelijk eindexamen precies op de eerste dag na de Paasvakantie begint. En daarom hebben ze gevraagd om drie extra schooldagen van tevoren met vier uur les per dag in de vakken van dat dekselse schriftelijk ten koste van hun paasvakantie. En ook de betrokken leraren leveren dan drie vakantiedagen in.

Fatsoen

Op donderdag 6 mei komt de grote meute terug. In de kruisgangen rond het grote carré is dan een expositie van abstracte kunst, schilderijen en plastieken van Ernst Went uit Maastricht ingericht. De kroniek is zeer te spreken over de geëxposeerde werken en er is veel publieke belangstelling. Uit het receptieboek van de tentoonstelling blijkt duidelijk dat de leerlingen van Rolduc niet onder de indruk zijn. Sommigen hebben het boek beklad met "vervalste signaturen van grootheden uit heden en verleden", grappig bedoeld natuurlijk, maar het leidt tot ingehouden woede en schaamte bij de

kronikeur. "Zij lichten de hand met het fatsoen", aldus omschrijft hij, kak-deftig weer, de misdraging. De tentoonstelling loopt nog tot 28 mei. Interessant om te weten zou zijn of Ernst Went ook enig werk heeft kunnen verkopen. Maar dat leest hier niemand. Dinsdag 11 mei is het weer zover: zes gym begint aan vier spannende dagen vol eindexamens. De kandidaten vonden het wel te doen, maar laat nou net op die dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag het weer enorm opknappen met een zonnetje en zomerse temperaturen! Fijn dat ze na die laatste vrijdag hun drie ingekorte vakantiedagen alsnog thuis mogen inhalen. De kandidaten voor het eindexamen S(seminarie, geen staatsexamen)en dat zijn er nog altijd zes, maken een uitstapje naar de historische Belgische stad Brugge.

Matona, mia cara

Van ernst, concentratie en krakende hersens naar onvoorstelbare sportuitbarstingen, ook in de tekst van de kroniek. Op zondag 16 mei barst het voetbaltoernooi om de klassebeker los met als eerste duel de wedstrijd tussen drie en vier gym. Dat gaat gepaard, geheel volgens de schooltraditie met verkleedpartijen, felle liederen, spandoeken, affiches met vreselijke verwensteksten in de kruisgangen rond het carré en ga zo maar door. Het gaat tussen, drie, vier en vijf gym, de pubers bij uitstek en de kroniek neemt uitvoerige wedstrijdverslagen op, bladzijden lang. Het moet gezegd worden: de ouderdag van zondag 23 mei krijgt ook veel ruimte in de kroniek. Rolduc presenteert zich weer fantastisch aan het ouderlijk bezoek, niet alleen met informatie over de vorderingen van de zonen, maar ook met tentoonstellingen van huisvlijt en in de aula een complete muzikale show met popgroepen in de dop, toneelstukjes, het nog steeds niet uit te roeien Lof, gevolgd door een koffietafel en een muzikale rondwandeling op de grote cour. Natuurlijk is er ook de toespraak door de president en vlak daarvoor mocht ik ook van me laten horen als koortenor met het fantastische 'Matona mia cara' van Orlando di Lasso, een oeroud liefdeslied, dat ik nog steeds niet kan vergeten: "mi fallere canzon; cantar sotto finestra,lanze buon compagnon, don don don diri diri don don don don don."

Schaesberg

Maar de ouders zijn nog niet weg of het voetballen breekt weer los. Vier gym, van drie gym verloren, moet van vijf gym winnen en dat lukt. Dat was de propvolle zondag 23 mei, maar woensdag

26 mei gaan we met zijn allen op bedevaart naar Schaesberg naar het Mariakapelletje, lekker te voet. Maar het wordt alweer zo'n volgepropte dag. Van het Mariakapelletje in Schaesberg gaat het naar Sittard met bussen om daar de voetbal-intercollegiale Sittard-Rolduc-Weert en Roermond mee te maken als supporter. Bij de senioren komt Rolduc niet verder dan een derde plaats van de vier. Bij de junioren is het spannender: Rolduc eindigt als tweede van de vier bisschoppelijke colleges, als je Rolduc ook zo mag noemen. (Dus niet!). Een van de Rolducse spelers, Harry Eurlings komt in het strafschopgebied van de tegenstander na een sprong lelijk ten val en breekt allebei zijn polsen op twee plaatsen.

Donderdag 27 mei: alweer voetballen, dit keer om de klassebeker. Drie gym tegen vijf gym. De 'kleintjes' geven zich niet snel gewonnen, maar verliezen toch met 2-0 en dat betekent dat elk van de drie teams een keer gewonnen heeft en twee keer verloren. De eindstand is onbeslist. Het klassentoernooi moet over en wel na Pinksteren, als de avonden langer zijn. Dat is de einduitslag. Maar op die donderdag gaat het 'foebele' gewoon verder, niet buiten of zo, maar in de aula voor de televisie: Inter Milan, Internazionale Milano, of gewoon Milan tegen het Portugese Benfica in de Europacup-finale. Inter wint op een kletsnatte thuisgrasmat in een soort regenstorm. De Foebelfanaten mogen tot tien over elf opblijven en de wekbel zal de volgende morgen om half acht luiden...

Wereldpremière

Op zondag 30 mei is er ruimte in de kroniek voor andere zaken dan FOEBEL. Twee zesgymmers, Leo Coopman en Ton Kock hebben een meerstemmige mis gecomponeerd om kracht bij te zetten aan het afscheid van hun klas van Rolduc.

"De mis wordt vanmorgen ten doop geheven", staat er dan. Waar is die Jan Lenders met zijn hoofd? Ik heb zelden een slechtere beeldspraak of omschrijving van de allereerste uitvoering van een muzikaal werkstuk gelezen. Waarom schrijft hij nou niet: deze zondag was de wereldpremière van de Missa Coopmans/Kok, opus 1, en dan ook nog de toonsoort erbij in D grote terts, vooruit. Maar nee, daar gaat het niet om; om het feit dat er nog nooit twee Rolduciens zijn geweest die een echte mis hebben gecomponeerd en die ook laten uitvoeren. Nee, hier gaat

het om: "Al verschijnt er in de pers een lovend stukje over, de kritiek van deskundigen is heel wat minder prijzend. Het Gloria schijnt nog het best te aanhoren te zijn." Krom Nederlands: "het best om aan te horen", natuurlijk. En hier verraaft hij zich. Hij heeft zelf nog geen halve noot van het werk gehoord. Bah! En dan toch zo'n leuk en gedurfd initiatief meteen de grond inboren; twee mensen kleineren. En dan komt ook nog de aap uit de mouw van Lenders: "In de pers verschijnen tegenwoordig nogal opzienbarende artikeltjes over () gebeurtenissen op Rolduc, wie zou toch die binnenhuis-correspondent zijn, zit hij niet op 5 gym?." Twee jongens van Rolduc die een meerstemmige mis componeren, die niet om aan te horen is. Hoe kan dat nu in de krant komen? Mijn lange ervaring als journalist is, dat mensen die de pers ergens buiten willen houden, meestal iets te verbergen hebben. Leo en Ton krijgen nog wel een klein compliment van de kroniek over twee leuke liedjes die ze tijdens het diner aan tafel zingen: veel harmonieuzer zijn die; "Toegegeven moet worden: er steekt talent in deze jonge musici."

En dan is het ook nog Franse week op Rolduc, met een tentoonstelling, documentairefilms en wat al niet meer.

Twee gezakt

Op dinsdag 1 juni blijkt dat Rolduc als school in Limburg nog steeds gewaardeerd wordt. Op 1 en 2 juni komen 47 kinderen van twaalf jaar toelatingsexamen doen voor 'een gym'. 22 willen intern worden en 25 extern. Op zaterdag 5 juni zijn er nog vier lesjes en dan stormt de meute weer naar huis voor het Pinkster-halftrimester tot woensdag 9 juni en ook dat is weer langer dan gebruikelijk. Behalve voor de eindexamenkandidaten. Zij moeten een paar dagen eerder terugkomen voor het mondeling eindexamen. Het gaat heel goed. Van de groep van 22 kandidaten krijgen er 20 hun gymnasiumdiploma. Van die 20 moeten er twee nog een herexamen of verlengd examen doen, maar wel pas op 12 juli. Leuk geregeld, hoe dan ook ze slagen toch en daarmee behaalt Rolduc een mooi resultaat: slechts twee jongens halen hun diploma niet en worden afgewezen.

Blokken

In de laatste weken van het schooljaar is er zoveel vrolijks te doen, omdat iedereen zijn neus vol heeft van blokken en stampen, dat men elkaar in de wielen rijdt. Zo komen er op

zaterdag 12 juni on de aula minder mensen dan verwacht naar het griezel krimi-toneelstuk 'De geheimzinnige meneer Falkema' kijken omdat de grote bloemen- en tuinclub De SERRE een eigen filmavond geeft voor haar leden. Zonder afstemming met de toneelclub en dat vindt de toneelclub minder aangenaam, schrijft kronikeur Jan Lenders op, zelf de belangrijkste regisseur van de RTV. Een dergelijke blijk van onderdrukte woede - pas op: Lenders was een gifschijter eerste klas met een woest temperament - noemt men in beeldend Maastrichts uit de tijd van mijn grootmoeder van moederskant: "Heer doog zoe fien wie pòppestroont". D.W.Z.: hij kookte van woede, maar hield zich enorm in. Gelukkig voor de RTV mochten de zusters naar het toneel en zaten er ook docenten in de zaal. Ze kregen waar voor hun geld, schrijft Lenders en dan is er in de pauze nog een leuke wedstrijd voor de mensen. Hen werd gevraagd te raden wie de moordenaar was. Maar liefst 140 ingevulde briefjes kwamen binnen en negen hele inzenders hadden de naam van de juiste persoon opgeschreven. Ik zou zeggen natuurlijk meneer Falkema, maar dat was hem niet!! Er werden twee boekenbonnen verloot. Wat gezellig, hé?

Uitstapjes

Op zondag 13 juni is de jaarlijkse uitstapjesdag van het uitgebreide verenigingsleven van Rolduc. En woensdag 16 juni valt het al even jaarlijkse Presidentsfeest. Een gezongen Hoogmis, een ouderwets leerlingendefilé op de grote cour, een voortreffelijk diner met tafelredes door een klein-rolducien, een leerling van de ouderen, een van de leraren, Fons Timmermans van Geschiedenis. Teksten die nog nooit zijn afgedrukt in al die jaren, dat ik de kronieken van Roda volg en bespreek, in het jaarboek. 's Middags atletiekwedstrijden en 's avonds een concert in de aula door Harmonie St. David uit Voelender, sorry Voerendaal. Het weer werkt goed mee, maar na het concert stortregent het zodanig, dat enkele mensen in het natte donker tegen een dikke paal oplopen en zich behoorlijk bezeren. Daar komen zelfs hechtingen bij te pas.

En de dag na het Presidentsfeest heet nu eenmaal jour des jeux, omdat het de bedoeling is dat de wedstrijden en volksspelen vrolijk verder gaan. 's Ochtends regent het te hard en duikt de feestende massa de aula weer in voor een film.

Gelukkig breekt in de middag het zonnetje af en toe door en blijft het droog: Het worstelen is populair, de vijfkamp kan

worden afgewerkt en na het souper een eindeloze prijsuitreiking. Maar op Rolduc is een feest geen feest als er niet gevoebeld is. 's Avonds de heren tegen de jongens, spelers uit alle klassen een. De FC Interdozentale noemt het docententeam zich en ze komen op gammele autopedjes het veld op. Het was een wedstrijd vol komedie, maar ook een beetje bloedfanatiek. Eindstand 4-4. Much ado about nothing, zekere als je het opgeklopte verslagje leest. Het hoort erbij: gekkestreek, zeg maar flauwekul.

Zondag 20 juni is Sacramentsdag en de kogel is meteen door de kerk. De "junsjre va Rollduuk" gaan niet meer meelopen met de Kerkraadse Sacramentsprocessie. Kleinseminarie of geen kleinseminarie. Alleen het zangkoor van Rolduc zingt nog enkele liederen bij het kruisbeeld op de Holz. Een zeer lange traditie sterft.

Vanaf maandag 21 juni - de langste dag van het jaar, midzomerdag, eindigt het schooljaar 1964/65 in niet aflatende wedstrijden en sport, sport, sport. Te beginnen met de atletiek-intercollegiale, die een stijging van de behaalde scores op allerlei disciplines laat zien ten opzichte van een jaar eerder. Ook de jour de jeux van vlak na het presidentsfeest van dit jaar wordt overtroffen en drie van de vier deelnemende colleges eindigen boven de 8000 punten totaal. Rolduc, ook 8000plus, eindigt op de derde plaats, maar aartsrivaal 't 'Kleesj uit Zitterd wordt vierde en dat maakt heel veel goed. Er zijn er ook die dat fanatieke sporten maar niks vinden. Een grote groep van drie en vier gym gaat in het voorafgaande weekend de Kerkraadse kermis op. Dat wordt door het toezicht, de prefectuur, niet gewaardeerd. Allen krijgen een uitgaansverbod tot nader orde opgelegd door de prefect. Ik kan nergens lezen in de kroniek, wat er zo vreselijk is aan kermisbezoek. Wat ik wel in die tijd vernomen, dat als je in het weekend wel eens een pilsje wilde gaan drinken 's avonds met vrienden, je bepaalde leraren kon vragen zo en zo laat thuis te zijn en of zij dan op de bassecour een deurtje zouden kunnen ontsluiten. Ja, zeg, ik ga daar geen namen noemen!

Verrek, het toernooi om de klassenbeker tussen drie, vier en vijf gym moet nog over! In de laatste volle week van juni dan maar. Vijf wint van drie en vier ook. Vier tegen vijf wordt een gelijkspel en daarom winnen de oudsten op doelgemiddelde. Hé hé! Op zaterdag 26 juni is er weer foebel tegen een ploeg van forse boerenzonen uit Sevenum En dan nog een

zaalhandbaltoernooi in Merkstei. Behalve gehijg en gezweet levert het niks op.

Claus

Maandag 28 juni is de verlovingsdag van Prinses Beatrix en Claus von Amsberg. De kroniek vermeldt dat niet iedereen in Nederland blij is met de keuze van kroonprinses Beatrix, omdat Claus nu eenmaal een Duitser is. Nu zou je zeggen terugkijkend in de twintigste eeuw: wel een veel betere Duitser dan Bernhard en Hendrik. Alle scholen in Nederland krijgen een dag later een halve vrije dag en zelfs wordt het strenge uitgangsverbod vanwege het stiekeme kermisbezoek ook opgeheven. Bouwpastoor Salemans, onze oude wiskundeleraar heeft vrij snel een nieuwe kerk en een nieuwe parochie voor mekaar gekregen. Op zondag 4 juli is de plechtige wijding van de kerk. Het zangkoor van Rolduc luistert de plechtigheid op. Waarschijnlijk hebben we toen het "Locus iste a Deo factus est" van Anton Bruckner gezongen. Een nieuwe kerk met een nieuwe parochie in de Baandert, geloof ik, toen had je dat nog. De laatste composities/proefwerken/toetsen van het schooljaar 64-65 worden door iedereen van vrijdag 9 tot en met dinsdag 13 juli gemaakt, een weekend midden in de beproeving. Het zijn in mijn herinnering altijd spannende dagen, maar ook mooie, want de eeuwige lesdwang is er niet meer. Er is een zogeheten 'flatsjconcert' op de cour in de middag; je kunt een film gaan zien in de aula. Ik keek altijd uit naar de mooie boeken die ik steevast als prijs in ontvangst mocht nemen vanwege mijn stalen geheugen, mijn vertaalbegrip... ik heb ze nog allemaal naast elkaar staan op een bepaald plankje, net als alle woordenboeken, Griekse en Latijnse teksten, allemaal met een stempel van de Missieclub. Ze zijn me nog steeds dierbaar. Op Frankrijks nationale feestdag quatorze juillet wordt in de aula het schooljaar gesloten met zang van ons koor en muziek van de harmonie en de boekenuitdeling. Om vier uur in de middag trekken de klassen naar de kamer van hun klasseleraar - de kroniek spreekt steeds van hoofdleraar, maar ik kan me die term niet herinneren - om leerling na leerling de uitslag te vernemen: geslaagd of geflatsjt. Ha, ha, het percentage gezakten van het gymnasium is gezakt naar 18 %. Dat is iets minder dan één op de vijf leerlingen. Omdat de gang naar de uitslagen om vier uur 's middags begint, kan degene die geslaagd is en geen herexamen of taak gekregen heeft, meteen naar huis. Daarmee komt de als 'naar' ervaren laatste nacht op de chambret te vervallen. De dag na al die

belangrijke formaliteiten is er voor de heren leraren een gepland. Naar het Belgische Robertville: geen bezichtigingen, geen wandelingen, want 15 juli 1965 is een lange en heftige regenbui. Het etentje heeft daar geen last van, ook al is het rijkelijk besproeid. Tegen middernacht komt een vrolijke bus vol zingende docenten Kerkrade weer binnen. In die tijd was het de gewoonte om pal na afsluiting van het schooljaar een reünie voor oud-leerlingen en docenten te houden. Ruim tweehonderd gasten komen opdagen. Het feest duurt maar twee dagjes. Na het copieuze diner op de tweede dag vertrekt iedereen weer.

Penders

Deze kroniek sluit af met het vertrek van Frans Penders van Rolduc. De ziel van de opvoeding van het kleinseminarie. Hij kwam al een maand na zijn wijding in 1946 naar Rolduc met de bedoeling leraar Nederlands te worden. Zo'n loopbaan begint met surveillance hier en daar en hand- en spandiensten. In 1953 haalde hij zijn M.O.A examen Nederlands, maar voor de klas staan en ongedurige bengels iets bijbrengen viel hem zwaar. September 1958 werd hij prefect van Klein-Rolduc en toen bleken zijn eigenlijke kwaliteiten, die ik persoonlijk heb mogen ervaren. Opvangen van pas aangekomen jongens met al hun onzekerheden, dat ging hem zeer goed af. In september 1963 werd hij prefect van de externen en tot zijn grote vreugde vroeg de bisschop hem in juli 1965 om bouwpastoor in Huls-Simpelveld te worden. Hij werd ook nog pastoor in Banholt en Wylre (1972). Op 27 januari 2021 kwam hij te overlijden op 101-jarige leeftijd als oudste priester van het bisdom, bijna 75 jaar gewijd.

Laur Crouzen

